

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА
НА
ИНТЕГРИРАНА ТЕРИТОРИАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА
СЕВЕРОИЗТОЧЕН РЕГИОН ЗА ПЛАНИРАНЕ ОТ НИВО 2 ЗА
ПЕРИОДА 2021-2027 г.

НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ

Март 2022 г.

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002.0005 Бюджетна линия на сектор „Стратегическо планиране и програмиране“, финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014–2020.

СЪДЪРЖАНИЕ

1	Въведение	9
2	Визия, стратегически приоритети, специфични цели и обхват на ИТСП на СИР.....	11
2.1	Визия на ИТСП на СИР.....	11
2.2	Стратегически приоритети, специфични цели и съдържание на ИТСП на СИР.....	11
2.3	Обхват на ИТСП на СИР.....	24
2.4	Времева рамка.....	24
3	Връзка на ИТСП на Североизточен регион за планиране от ниво 2 с други планове и програми.....	25
4	Състояние на околната среда	26
4.1	Атмосферен въздух и климат	26
4.1.1	Климат.....	26
4.1.2	Атмосферен въздух.....	27
4.1.2.1	Съществуващо състояние на емисиите в атмосферния въздух	27
4.1.2.2	Качество на атмосферния въздух в СИР	28
4.2	Води.....	29
4.2.1	Повърхностни води	29
4.2.2	Подземни води.....	31
4.2.3	Райони със значителен риск от наводнения (РЗПРН).....	34
4.3	Почви и земеползване.....	35
4.4	Ландшафт	37
4.5	Биологично разнообразие.....	38
4.5.1	Флора и фауна.....	38
4.5.2	Защитени територии.....	39
4.5.3	Защитени зони	39
4.6	Културно-историческо наследство	39
4.7	Материални активи.....	41

4.8	Население, човешко здраве	47
4.8.1	Демографска характеристика на региона	47
4.8.2	Заболеваемост, болестност и умирания по причини	50
4.8.3	Здравеопазване	50
4.8.4	Анализ на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве, в т.ч. свързани с околната среда	51
4.9	Отпадъци	52
5	Развитие на околната среда без прилагането на интегрираната териториална стратегия за развитие	52
5.1	Атмосферен въздух и климат	52
5.1.1	Атмосферен въздух.....	52
5.1.2	Климат.....	52
5.2	Води.....	52
5.2.1	Повърхностни води	53
5.2.2	Подземни води.....	53
5.3	Почви.....	53
5.4	Ландшафт	53
5.5	Биологично разнообразие.....	53
5.6	Културно-историческо наследство	54
5.7	Материални активи.....	54
5.8	Население, човешко здраве	54
6	Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати.....	54
6.1	Ландшафти и територии от интерес за Общността	54
6.2	Ландшафти и територии с национален защитен статут	57
6.3	Зони за защита на водите.....	61
6.3.1	Повърхностни води	62
6.3.2	Подземни води.....	62
6.4	Води за рекреация.....	63

6.5	Зони за опазване на стопански ценни водни организми	63
6.6	Чувствителни зони.....	64
6.7	Уязвими зони	65
7	Съществуващи екологични проблеми	65
7.1	Атмосферен въздух и климат	65
7.1.1	Атмосферен въздух.....	65
7.1.2	Климат.....	65
7.2	Води.....	66
7.2.1	Повърхностни води	66
7.2.2	Подземни води.....	67
7.3	Почви.....	67
7.4	Ландшафт	69
7.5	Биологично разнообразие.....	70
7.6	Културно-историческо наследство	71
7.7	Материални активи.....	72
7.8	Население, човешко здраве	72
8	Цели на опазване на околната среда	73
9	Въздействия върху околната среда.....	73
9.1	Обобщение на въздействията	73
9.1.1	Атмосферен въздух и климат.....	75
9.1.1.1	Атмосферен въздух	75
9.1.1.2	Климат	76
9.1.2	Води	77
9.1.3	Почви	80
9.1.4	Ландшафт.....	80
9.1.5	Биологично разнообразие.....	81
9.1.6	Културно-историческо наследство	82
9.1.7	Материални активи	83
9.1.8	Население, човешко здраве	84

9.1.9	Отпадъци.....	89
9.2	Трансгранично въздействие	90
10	Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от ИТСП на СИР.....	94
10.1	Мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТСП на СИР	94
10.2	Мерки за изпълнение при прилагане на ИТСП на СИР.....	94
10.2.1	Атмосферен въздух и климат.....	94
10.2.1.1	Атмосферен въздух	94
10.2.1.2	Климат	95
10.2.2	Води	95
10.2.3	Почви	99
10.2.4	Ландшафт.....	99
10.2.5	Биологично разнообразие.....	99
10.2.6	Културно-историческо наследство	99
10.2.7	Материални активи.....	100
10.2.8	Население, човешко здраве	100
11	Описание на мотивите за избор на разглежданите алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу- хау	101
12	Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСП на СИР.....	102
13	Заклучение	104
14	Приложения	105

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

Списък на фигурите

Фигура 1. Обща схема на СИР	24
-----------------------------------	----

Списък на таблиците

Таблица 1 - Рейтинг матрица (матрица на оценките)	10
Таблица 2 - Индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда	103

АБРЕВИАТУРИ

Абревиатура	Дефиниция
АНКПР	Актуализирана Национална концепция за пространствено развитие
БД	Басейнова дирекция
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗВ	Зони за защита на водите
ЗЗ	Защитена зона (по смисъла на ЗБР)
ЗТ	Защитена територия (по смисъла на ЗЗТ)
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
КИН	Културно-историческо наследство
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МСП	Малки и средни предприятия
НЕМ	Национална екологична мрежа
НДСООС	Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Р.България

Абревиатура	Дефиниция
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НКИЗ	Национална компания "Индустриални зони" ЕАД
НСМСП	Националната стратегия за МСП
ПГ	Парникови газове
ПОО	Професионално образование и обучение
ПУРБ	План за управление на речните басейни
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СЕО	Стратегическа екологична оценка
СИР	Североизточен регион
ЧКБ	Червена книга на Р България
САФ	Обща рамка за оценка

1 Въведение

Обща информация

ИТСР на Североизточен регион попада в обхвата на чл. 85, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и очертава рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения, които се отнасят към позиции на Приложение № 1 и Приложение № 2 на ЗООС, предвид което, на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ЕО, подлежи на процедура по задължителна екологична оценка (ЕО).

Процедурата по ЕО се съвместява изцяло с действащите процедури за изготвяне и одобряване на ИТСР. Екологичната оценка на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021 - 2027 г. се извършва едновременно с изготвянето ѝ. Съгласно чл. 19а от Наредбата за ЕО е изготвено Задание за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО. Заданието е предоставено за консултации съгласно чл. 19а от Наредбата за ЕО на всички заинтересовани страни, определени в посочената по-горе схема. Получените в резултат на консултациите по Заданието становища са съобразени при изготвяне на настоящия доклад за екологична оценка на ИТСР на СИР 2021-2027 г.

Нормативна рамка за ЕО

ЕО се разработва в съответствие с разпоредбите на Директива 2001/42/ЕО,¹ транспонирана в националното законодателство с Наредбата за условията и реда на извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО, приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г.), както и със следните документи: Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда; Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна; Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици, кодифицирана с Директива 2009/147/ЕО; Оценка на планове и проекти, съществено засягащи зони от Натура 2000 – Методическо ръководство по разпоредбите на чл. 6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО; Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България

Ключовите документи, свързани с процеса по изготвяне на ЕО са: Закон за опазване на околната среда (ЗООС) – обн. ДВ, бр. 91/2002 г.; Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) – обн. ДВ, бр. 77 /2002 г.; Закон за водите – обн. ДВ, бр. 67/1999 г.; Наредба за

¹ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда.

условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО), приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн. ДВ, бр. 57/ 2004г.

Методически подход за изготвяне на ЕО

В съответствие с член 5(4) от Директива 2001/42/ЕО е извършен процес на определяне на обхвата на екологичната оценка, за да се вземе решение относно обхвата и нивото на подробност на информацията, която трябва да бъде включена в Доклада за ЕО. Съответно е разработено и съгласувано със съответните органи проекто-задание за обхват и съдържание на ЕО. Получените бележки и предложения са включени в актуализираното (окончателно) задание и са взети предвид при изготвянето на доклада за ЕО.

Методите и техниките, предвидени за оценка на околната среда и за изготвяне на доклада за екологична оценка, са тези, посочени в в насоките и ръководствата, изброени по-горе.

За да се позволи идентификация на взаимодействията между ИТСП на Североизточен регион и околната среда, ЕО включва преглед на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и ги оценява спрямо Стратегическите приоритети и специфичните цели на ИТСП, както и съответните дейности и мерки, предвидени по тях.

Докладът за ЕО анализира и оценява вероятните значителни въздействия върху околната среда, включително вторични, кумулативни, синергични/едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия от прилагането на ИТСП на СИР, които са разгледани по отделни компоненти (биоразнообразие, почви, води, въздух и др.)

За подобряване на екологичното качество на ИТСП на СИР, въз основа на анализ са дадени препоръки за смекчаване на въздействието на ИТСП на СИР, включително мерки за предотвратяване, намаляване или компенсиране на неблагоприятните въздействия.

Оценката на положителните и отрицателните въздействия на заложените в ИТСП на СИР приоритети, цели и дейности се обобщава в **рейтинг матрица**, като се използват следните обозначения:

Таблица 1 - Рейтинг матрица (матрица на оценките)

+	Очаквано положително въздействие
0/+	Клони към резултат от положително въздействие
/	Очаква се незначително или никакво въздействие
0	Като цяло се очаква нулево резултатно въздействие, тъй като положителните и отрицателните въздействия взаимно се компенсират
0/-	Клони към резултат от отрицателно въздействие
-	Очаквано отрицателно въздействие
=	Очаква се въздействие, но поради недостатъчни данни оценката на въздействието е невъзможна

В допълнение към тази матрица се извършва качествено описание на възможните положителни или отрицателни въздействия в резултат от Приоритетите, целите, мерките и дейностите, заложи в ИТСП на СИР, както и предложените смекчаващи мерки. Като част от ЕО са предложени и мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСП на СИР.

2 Визия, стратегически приоритети, специфични цели и обхват на ИТСП на СИР

2.1 Визия на ИТСП на СИР

Приетата визия, която определя рамката за реализация на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион, поради своя дългосрочен характер остава непроменена от заложената в Регионалния план за развитие 2014-2020 г. и е следната:

СЕВЕРОИЗТОЧЕН РЕГИОН - Отворена към Черно море и света българска територия, съхранила богата история и материална култура, плодородна земя, човешки капитал, развита инфраструктура, туристически имидж и насочила своя специфичен потенциал за постигане на общ икономически напредък и подобро качество на живота.

2.2 Стратегически приоритети, специфични цели и съдържание на ИТСП на СИР

ИТСП на Североизточен регион, включва 3 основни приоритета за развитие на региона към които са формулирани специфични цели, както следва:

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Повишаване на динамичността на региона в

глобален мащаб

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж - За да отговори на предизвикателствата на глобалната конкуренция, районът се нуждае от целенасочени действия, подкрепящи увеличение на иновационния и цифровия потенциал, добра бизнес и индустриална инфраструктура, развиване на адаптационна способност на икономиката, позициониране в стратегическите вериги на стойността на ЕС, фокус върху високотехнологични, средно-високо технологични и интензивни на знание сектори.

ЦЕЛ 1.1.1. Повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с висока технологична и НИРД интензивност

Предвидените дейности акцентират върху: реализиране на научно-иновативни партньорства между университети/научни организации и предприятията за генериране на знания и резултати с приложение в икономиката; насърчаване на стартиращите иновационни фирми и новосъздадени предприятия (start-up); развитие на регионални инициативи за Индустрия 4.0; повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес чрез стимулиране на въвеждането на нови технологии, иновативни практики и създаването на клъстери; подкрепа за внедряване на цифровите технологии от бизнеса; привличане на инвестиции, в т.ч. чуждестранни, за развитие на цифровата индустрия, в което регионът вече има определен опит; подкрепа за интернационализация на МСП и достъп до пазари; усвояване на технологии, подобряващи ресурсната ефективност и високата въглеродоинтензивност на икономиката; реализиране на принципите на кръговата икономика от фирми в региона.

Проектите, които се предвижда да бъдат реализирани, включват: укрепване на инфраструктурата за НИРД и иновации, включително центрове за компетентност, центрове за трансфер на знания и комерсиализация на иновациите; изграждане на иновативен високотехнологичен парк - Варна в региона на Аспарухово; подкрепа за развитие на ИКТ Клъстер - Варна, действащ във Варненски регион, разширяване на неговата дейност в целия Североизточен регион и превръщането му в регионален център за обмяна на „ноу-хау“ и за развитие на икономическата конкурентоспособност в региона; изграждане на европейски цифров иновационен център (хъб), който ще стимулира широкото приемане на модерни цифрови технологии от промишлеността, от публичните организации и академичните среди.

ЦЕЛ 1.1.2. Развитие на бизнес и индустриална инфраструктура

Предвидените за реализация мерки включват: създаване и развитие на елементи от предприемаческата екосистема (бизнес инкубатори, споделени, пространства, технологични паркове и други); изграждане на нови индустриални паркове и зони чрез подходящи форми на организация, в т.ч. чрез публично-частна инициатива, подкрепена

от държавната „Национална компания индустриални зони“, общинска, съвместно партньорство на общини, общинско-държавни, публично-частни партньорства; създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии, които ще осигуряват ключова подкрепа за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация. Чрез подкрепата за индустриалните зони ще се балансират регионалните екосистеми по веригата „местни предприятия - местни научноизследователски организации - местни власти“ както вътре в региона, така и извън него, с оглед разгръщане на иновационния потенциал за развитие на местните икономики и привличане на инвестиции.

По-важни проекти са: изграждане на нова индустриална зона Варна-Аксаково. Проектът предвижда обслужването на територията да бъде с обществен транспорт - включително електричка; изграждане на нова производствена зона в община Девня, до пристанищния терминал „Варна Запад“; изграждане на проект за Индустриална зона Търговище (115 дка, до главен път София - Варна, до жп линия, връзка с АМ „Хемус“); създаване на нова индустриална и логистична зона в град Шумен, част от проект „Индустриален Парк Шумен“ АД; реализиране на проект „Нов логистичен коридор на България: Азия - Варна - Шумен - Разград - Русе - Централна и източна Европа“ - EU Gateway. Официално е декларирана подкрепа на проекта от следните областни администрации: Варна, Добрич, Шумен, Разград, Русе, от общините Варна, Русе, Шумен, Добрич, Девня, Аксаково и Белослав и от пристанище Варна; изграждане на Индустриален Парк Добрич (с панаирна и логистична зона, високотехнологичен инкубатор, интермодален терминал, митница, силоси и зърнен терминал, индустриален парк, изграждане на модерно международно летище в близост до индустриалния парк). Проектът ще се осъществи на част от терена на бившето военно летище Добрич.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие - Устойчивото използване на специфичните потенциали на Североизточен регион за развитие на морската индустрия, селското стопанство и туризма е цел, допринасяща за регионалния растеж.

ЦЕЛ 1.2.1. Подкрепа за икономика, свързана с морето

Интегрираната морска политика (ИМП) е насочена към запазване на доброто състояние на морската околна среда и към създаване на възможно най-добър инвестиционен климат за устойчиво използване на потенциала на морето, включително за създаването на нови работни места и икономически растеж. Морският пространствен план на Република България, който трябва да бъде готов до края на 2020 г., е един от важните инструменти на тази политика.

В съответствие със съвременните изисквания на Интегрираната морска политика на ЕС през периода 2021-2027 г. и с подкрепата на Европейския фонд за морско дело и

рибарство ще се търсят възможности за обмен на добри практики и финансиране на проекти с цел обединяване на междусекторните политики за устойчив „син растеж“, в т.ч. за интегрирано управление на крайбрежните зони; подобряване на инфраструктурата, свързана с развитието на морската индустрия; насърчаване на устойчивото рибарство и опазването на водните биологични ресурси; създаване и развитие на регионални клъстери за морска индустрия; прилагане на екоинновативни технологии във всички сектори на морската икономика.

ЦЕЛ 1.2.2. Устойчиво селско стопанство и активизиране на селските райони -

Политиките в периода 2021-2027 г. ще се насочат към повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и същевременно ще засилят устойчивото му развитие. Подпомагането на доходите на земеделските стопани от ЕС вече е обвързано с грижливото отношение към околната среда и изменението на климата. Биологичното производство се очертава като важен приоритет.

В този контекст подкрепените дейности в Североизточен регион ще бъдат насочени към: подпомагане на земеделските производители и МСП за по-широко използване на познанията и иновациите; подобряване на пазарната ориентация и повишаване на конкурентоспособността; подпомагане на МСП за възприемане и ефективно използване на цифровите технологии; развитие на биологично земеделие; създаване на нови продукти за биоиндустрията, нови биохимикали, биогориво, биофармацевтика и др.; подобряване на хидромелиоративните съоръжения.

ЦЕЛ 1.2.3. Разнообразяване на регионалния туристически продукт чрез активно устойчиво включване на природното и културното богатство - Природното и културното наследство е едно от най-силно изразените сравнителни предимства на българските региони.

Разнообразяването на туристическия продукт със специфични видове туризъм и с активно включване на туристическите ресурси на хинтерланда ще допринесе за преодоляване на изразената сезонност на рекреативния морски туризъм.

Дейностите ще бъдат насочени към прилагане на мерки за диверсифициране на туристическите дейности на брега на морето и в близкия му хинтерланд със спа-туризъм, голф-туризъм, подводни спортове, селски, приключенски, ловен, аграрен и други видове туризъм. В по-далечния хинтерланд разнообразяването на туристическото предлагане ще се опира най-вече на богатото културно наследство и развитието на познавателен туризъм, подкрепен и от други рекреационно-туристически дейности в територията на по-отдалечените от брега общини.

Основните мерки, които могат да бъдат интегрирани в териториален пакет, включват: създаване на интегрирани туристически продукти за Североизточен регион; подкрепа за мерки, водещи до намаляване на сезонността в туристическия бизнес;

предлагане на туристически пакети с възможност за комбиниране на голф, подводна археология и яхтен туризъм, съчетани с посещения за запознаване с културни и природни ценности във вътрешността на региона; разработване потенциала на нови дестинации (например Дуранкулашко езеро и „Шабленска тузла“); подкрепа за съхраняване и стимулиране на фестивалите и конкурсите в региона, които представят по уникален начин неговата културна идентичност и го определят като атрактивна европейска туристическа дестинация; подобряване на инфраструктурата, обслужваща туризма; повишаване на инвестициите в реклама и маркетинг за промотирането на туристическия потенциал и туристическите продукти, включително чрез използване на нови методи с помощта на цифровите технологии.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Постигане на равен достъп до качествено образование, здравеопазване и социални услуги. Социално включване - Този приоритет е насочен към подобряване на човешкия капитал и повишаване привлекателността за обитаване в отделните части на СИР.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Инвестиции в образование и умения -В Североизточен регион функционира добре развита мрежа от учебни заведения и броят на лицата с висше образование е сравнително висок. Но все още системата на образованието и обучението не е достатъчно гъвкава и реформирана, за да удовлетвори по-пълно местните и регионалните нужди от професионални и технически кадри в различните сфери на икономиката, както и за изграждане на необходимите нови знания и умения на работната сила.

Планираните политики и мерки ще адресират следните области на въздействие: изграждане на нова и подобряване на качеството на изградената образователна инфраструктура, включително за осигуряване на задължителното предучилищно образование на децата от 4 години; провеждане на интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование; подкрепа за професионалните и специализираните училища; програми за ограмотяване, основно сред ромското население и други уязвими групи, за придобиване на по-висока степен на образование, реализирани главно от училищата; подпомагане на общините за реализиране на дейности за образователна десегрегация; приобщаващо образование на децата и учениците със специални образователни потребности; прилагане на механизми за социална подкрепа; реинтеграцията на преждевременно напусналите образователната система

Мерките за подобряване на уменията и съответствието им с изискванията на регионалния пазар на труда ще се фокусират върху: провеждане на политики за преструктуриране на образованието и обучението и подготовка на работещите, отговарящи на потребностите на съществуващия бизнес, както и на очакванията от страна на бъдещия бизнес, от квалифицирана работна ръка. Едновременно с това ще бъде поставен акцент върху подобряване уменията и знанията на персонала, ангажиран в

туристическото предлагане и селскостопанския сектор; периодично актуализиране на образователната програма на функциониращите 48 професионални училища в СИР - 21 в област Варна и 9 във всяка от областите Добрич, Търговище и Шумен - в широко партньорство с бизнеса и потребностите от ключови умения; разширяване на регионалния обхват на дуалното обучение и увеличаване на възможностите за осъществяването му по различни професии, съобразено с потребностите на бизнеса на регионално и местно ниво; оптимизиране на мрежата от професионални и специализирани училища с цел повишаване на тяхната атрактивност в съответствие с нуждите на пазара на труда; активно включване на организациите на бизнеса в определянето на изискванията към специфични умения и познания; предлагане на обучение по професии и специалности с приоритетно значение за регионалния пазар на труда; придобиване на по-добра цифровата грамотност; осигуряване на образователна среда за равнопоставен достъп до учене през целия живот

Подходът на интегрираните териториални инвестиции ще бъде широко застъпен в изпълняваните мерки и като подходящи за този подход се определят дейностите, свързани със: създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери; комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията; подкрепа на професионално образование и обучение на регионално ниво; развитие на дуалната система на обучение; ограмотяване на възрастни; валидиране на знания, умения и компетентности.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Подобряване на достъпа до качествени здравни и социални услуги - Системата на здравеопазването и социалните услуги на региона е сравнително добре развита и като цяло покрива нуждите от здравна и социална помощ. Проблем в системата на здравеопазването и социалните услуги е осигуряването на равни възможности за достъп до здравните и социалните услуги на всички, включително и на живеещите в отдалечени малки населени места, и повишаването на качеството на здравните и социалните услуги.

ЦЕЛ 2.2.1. Достъп до качествени здравни услуги - Грижите за здравето на населението са насочени към осигуряване на равен достъп до качествени, устойчиви и достъпни медицински услуги чрез развитие на инфраструктурата.

Предвидените мерки включват: териториално фокусиране на интервенциите, което да подобри достъпа на населението до първична, специализирана и болнична помощ; осигуряване достъп на всеки гражданин до здравна помощ и услуги; създаване на мобилни екипи към областните лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечени и труднодостъпни места; подобряване на материално-техническата база на държавните болници в областните градове, както и повишаване на осигуреността им с медицинска апаратура и медицински специалисти; изграждане на хеликоптерни

площадки и осигуряване на връзки с болнични заведения в региона; инвестиране в специализирани болници и отделения; развитие на електронното здравеопазване; икономически ефективни мерки за намаляване на основни рискови фактори за здравето и подобряване профилактиката на болестите; финансиране на нови условия за предлагане на услуги от общопрактикуващи лекари в труднодостъпни райони.

Цел 2.2.2. Предоставяне на социални услуги. Предотвратяване на рисковете за социално изключване - Основната цел е гарантиране разкриването на социални услуги, които да отговорят на конкретните потребности на хората от целевите групи на територията на общините и региона, като въвеждането на регионалния (областния) принцип на планиране и развитие на социални услуги, който да стимулира инициативността и да създаде условия за максимална гъвкавост при получаването на икономически по-изгодни, финансово по-обосновани и по-достъпни за по-широк кръг потребители социални услуги.

В периода 2021-2027 г. се планира да се реализират следните дейности: реформиране на съществуващите Домове за стари хора; създаване на нови социални услуги за резидентна грижа за възрастни; създаване на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за лица с увреждания; създаване на съпътстващи специализирани и консултативни социални услуги за лица с увреждания; развитие на услуги в общността, свързани с превенцията на изоставянето на деца от групи в неравностойно положение; осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни междусекторни услуги с цел превенция на социалното изключване; развитие на интегрирани услуги в подкрепа на ранното детско развитие чрез изграждане на Центрове за ранно детско развитие; подобряване на средата в съществуващи социални услуги/реформиране на съществуващи социални услуги; превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства.

В областта на социалното включване са идентифицирани мерки за подобряване на пригодността за заетост на уязвимите групи чрез интегрирана подкрепа в сферата на образованието, здравеопазването, заетостта и социалните услуги при реализиране на общи цели за социално включване, както и за осигуряване на заетост за уязвими групи на пазара на труда.

Предвижда се подкрепа за осигуряването на модерни и достъпни общински жилища за настаняване на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение, включително роми, чрез изграждане, реконструкция, ремонт и разширяването на достъпни жилища за настаняване на представители на целевите групи и рехабилитация на прилежащите пространства.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура - Целта преследва подобряване качествата на тази специфична инфраструктура, обекти на която в региона са от национална значимост и са пряко свързани с валоризация на

териториите, в които попадат.

По тази цел ще се подкрепят мерки, свързани с осигуряване на достъп до културно и природно наследство чрез изграждане, реконструкция и модернизация на културната инфраструктура - театри, музеи и художествени галерии, библиотеки, читалища, включително мерки за подобряване достъпа на лицата в неравностойно положение до културните институции.

Мерките за подобряване на спортната инфраструктура ще бъдат насочени основно към изграждане и модернизиране на инфраструктура и оборудване за масов спорт.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториално развитие и сближаване и осигуряване на устойчива околна среда - Преодоляването на значителните териториални неравновесия в региона ще се постига чрез подобряване на транспортната и комуникационна свързаност и чрез стимулиране развитието на градовете-центрове от различните йерархични равнища. Регионалното развитие трябва да бъде съчетано със съблюдаване на принципа на устойчиво развитие и намаляване на консумацията на енергия и суровини, развитие на „зелена“ и „синя“ икономика и осъществяване на преход към нисковъглеродна икономика

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Бърза и сигурна транспортна и цифрова свързаност - Водейщо условие за постигането на по-добра транспортна и цифрова свързаност (външна и вътрешна) в Североизточен регион е ефективното поддържане, модернизация и развитие на инфраструктурата. Подходящите условия за реализиране на комбинирани превози на товари „море - река“ (връзка р. Дунав - Черно море) и „море - път/жп линия“ са потенциал за развитие на транспорта като важен сектор на регионалната икономика.

Дейностите за реализиране на тази специфична цел съгласно Интегрираната транспортна стратегия в периода до 2030 г. ще бъдат насочени към осигуряване на качествен и достъпен транспорт във всички региони на страната чрез: създаване на оптимални връзки между автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт (по море и по вътрешни водни пътища); реконструкция и модернизация на участъците от мрежите с недостатъчен капацитет; подобряване на качеството и характеристиките на транспортната мрежа; подобряване на регионално ниво на достъпа до националната транспортна мрежа и транспортните коридори; осигуряване на достъпни задължителни обществени превозни услуги; изграждане на необходими нови връзки в транспортната мрежа; осигуряване на достъпен транспорт за лица с намалена подвижност.

Важни транспортни проекти, които се планира да бъдат реализирани и които осигуряват свързаността с другите региони и големи градове в страната и направленията на TEN-T мрежата, са доизграждането на мрежата от автомагистрала и първокласни пътища: доизграждане на АМ „Хемус“; АМ „Черно море“; скоростен път I-2 „Русе - Шумен“; скоростен път „Варна - Шабла - Дуранкулак“;

скоростен път „Силистра - Шумен - Карнобат - Ямбол - ГКПП Лесово“.

Изграждането на АМ „Черно море“ между Варна и Бургас ще осигури не само нова транспортна връзка между магистралите „Хемус“ и „Тракия“, но и същевременно ще подобри съществено обслужването на крайбрежието, като ще изведе транзитния трафик по-далеч от чувствителната крайбрежна територия, курортните селища и комплекси по брега. Магистралата е част от бъдещ автомагистрален ринг около Черно море, който ще обвърже всички страни по крайбрежието и ще спомогне за разширяване на трансграничното и регионалното сътрудничество в Черноморската зона.

Реализирането на проектите за скоростни пътища Русе - Шумен, Варна - Шабла - Дуранкулак с връзка към Констанца и Тулча в Румъния и модернизирането на направление Варна - Добрич с продължение до Силистра ще допринесат за изпълнението на целите на АНКПР: „Свързване на българските градове в оси на урбанистично развитие, приобщени в общоевропейската мрежа от градове с транснационално значение и в общоевропейските оси на развитие“, както и „Развитие на главните и второстепенните транспортни оси за постигане на модел „решетка“, насочен към укрепване на функциите на вече изявените урбанизационни центрове, разширяване на полетата им на влияние и подобряване на достъпа до пазара на труда и социални услуги“.

За преодоляване на вътрешнорегионалните различия и неравенства е важно подобряване на транспортната инфраструктура с регионално значение - пътища от 2-ри и 3-ти клас, както и на общинските пътища. *Целесъобразни проекти в тази връзка са:* изграждане и поддържане на регионални пътища, свързани с развитието на туризма в курортните селища и комплекси по брега (напр. Шкорпиловци - Бяла, Балчик - Кранево, Добрич - Албена); реконструкция и рехабилитация на републикански път II-27 Нови пазар - Добрич - Балчик; рехабилитация на път III клас - Попово, Търговище, Преслав, Върбица; възстановяване дейността на Летище „Търговище“; проучване на възможностите за осъществяване на линейна връзка (или съвкупност от линейни връзки - стандартна ЖП линия, теснолинейна, тип „лекометро“ или трамвай) и осигуряване на ефективен, сигурен, безопасен и екологичен транспортен коридор в най-натоварените туристически зони по оста на урбанизация Бургас - Варна - Балчик - Каварна - Шабла и скоростен път Варна - Шабла – Дуранкулак; изграждане на интермодален терминал „Варна“. Целта на изграждането на интермодален терминал (ИМТ) в района на град Варна е подобряване на интермодалността в югоизточния регион на ЕС чрез създаване на условия за оптимално взаимодействие и интеграция на различните видове транспорт; възстановяването на проектите параметри на жп линията Русе - Варна е в подкрепа на интермодалните превози в СИР; модернизация на железопътната линия Карнобат – Синдел.

Тези проекти са в подкрепа на интермодалните превози в Североизточен регион. Като

резултат от осъществяването на проектите се очаква предоставянето на възможност за ефективно транспортиране на големи обеми товари от Черно море до Централна Европа и търговските възли в ЕС.

С изграждането на ИМТ „Варна“ се цели да се обезпечат възможности за добри транспортни връзки в направленията: Варна - София и обратно; Варна - Русе с възможност за ефективна връзка с Констанца и обратно; Варна - Бургас с възможност за ефективна връзка с Истанбул и обратно.

Добрата цифрова свързаност с високоскоростни мрежи е от решаващо значение за прехода към цифрови технологии на икономиките на Североизточен регион. Целенасоченото изграждане на цифрова инфраструктура трябва да осигури преодоляване на значителното изоставане в Европа по интернет достъп в слабо населените региони и по дигитални умения. Ширококоловият достъп до интернет се счита за един от основните инструменти за подобряване на благосъстоянието и преодоляване на териториалните дисбаланси. Наред с икономическите и социалните ползи от ИКТ, ширококоловият достъп създава възможности за преодоляване на пречки в развитието на отдалечени, изолирани и изостанали райони. *В тази връзка се предвижда:* разширяване и подобряване на цифровите и обществените услуги, предоставяни на предприятията и обществото. В това измерение влизат електронното правителство и здравеопазване; развитие на цифрови технологии в подкрепа на „умен/интелигентен град“ и „умни/интелигентни региони“; значително подобряване на равнището на уменията на населението в областта на цифровите технологии; засилване на цифровизацията в селските райони чрез разширяване на достъпа до скоростни комуникации, с което ще се повиши качеството на живота в тези райони.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие - Моделът на йерархичната система от градове-центрове, простиращи влиянието си върху различни по площ териториални ареали, в Североизточен регион включва 1 голям град, център с национално значение за територията на региона - Варна.

За Североизточен регион е от значение да се балансира големият контраст между Варна и останалата територия, като се стимулират градовете от 3-то ниво - средните градове, центрове с регионално значение за територията на областите и областни центрове - Търговище, Шумен, Добрич. *Тяхното успешно развитие е свързано с:* прилагане на активна политика за съживяване на традиционни и привличане на нови производства, за ефективно реструктуриране и обновяване на производствените им зони и пестеливо изразходване на земя за нови производствени дейности.

За гарантиране на устойчивото и интегрирано развитие на градовете се предвижда поредица от мерки и действия за подобряване на градската структура и функционалната им зона, които се опират на интегрирания подход на планиране и интегрирани териториални инвестиции.

Освен подкрепа за икономически дейности, изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони, спорт, културна инфраструктура, туризъм с прилагането на интегриран подход на планиране и управление на градското развитие и градската среда, *следва да се предприемат и мерки* за сигурност в обществените пространства; обновяване на квартали/специфични територии от градовете с неблагоприятни социално-икономически характеристики; енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради; осигуряване на модерни и достъпни общински жилища за настаняване на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение.

Мерките за устойчива градска мобилност имат за цел да задоволят нуждите от мобилност на хората и бизнеса в градовете и техните околности, да осигурят по-добро качество на живот и да обезпечат достъп до работни места, услуги и отдих за всички.

В региона има добре и равномерно развита мрежа от 10 малки градове от 4-то ниво: Попово, Провадия, Нови Пазар, Балчик, Каварна, Девня, Велики Преслав, Омуртаг, Генерал Тошево и Тервел, които са се наложили като традиционни центрове с традиции в обслужването и връзка със заобикалящите ги селски населени места. Тази особеност на селищната мрежа дава шансове чрез малките градове да се подобрява качеството на предлаганите услуги в изостаналите селски райони, което е в унисон с европейските политики за социално и териториално сближаване. От значение е и укрепването на общинските центрове от 5-то йерархично ниво, особено в периферните и граничните райони. Тези центрове са 21 броя: Антоново, Опака; Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Смядово, Хитрино; Добрич-селска, Крушари, Шабла; Аврен, Аксаково, Белослав, Бяла, Ветрино, Вълчи дол, Долни чифлик, Дългопол, Суворово.

Предвидените мерки за интегрирано развитие на малките градове включват създаване на предпоставки за диверсифициране на икономическите активности, осигуряване на равен достъп до здравеопазване, развитие на социални услуги; изграждане на свързващата инфраструктура между агломерационните ареали и съседните територии, по-малките градове и села, с което да се подобри достъпът до услуги, качеството на живот и капацитетът на територията; развитие на подходящ туристически профил; дейности за модернизиране на селското стопанство, биоземеделие и други дейности, подкрепящи устойчивото селско стопанство.

Ще се подкрепят интегрирани териториални проекти в по-малките икономически центрове и техните връзки с големите центрове на икономическа дейност.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда -

В сектора на водите се предвижда изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура въз основа на РПИП в съответствие с нормативната база, приоритетно в агломерации с над 10 000 екв.ж., а при наличен финансов ресурс и в агломерации с между 2 000 и 10 000 екв. ж.

Ще бъдат финансирани и мерки от ПУРБ за подобряване на състоянието на водите; опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, включително установяване на зони за опазването им в района на съоръженията за водовземане, и др.

Предвижда се подкрепа чрез подхода за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) за изграждане на Индустриални зони/паркове в случаите, в които необходимата ВиК инфраструктура е идентифицирана в разработено РПИП за обособената територия.

Дейностите и проектите ще бъдат насочени към преодоляване на значителните дефицити, породени от липсата или недоброто качество на екологична инфраструктура, в т.ч.: Ще се оптимизира събирането и третирането на отпадъци и ще бъдат внедрявани съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба. Ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания; Ще бъдат предприети действия за поддържане на благоприятна за качеството на атмосферния въздух градска среда, включително зелена инфраструктура, поддържане на зелените площи, почистване на замърсените и лошо поддържани пътни настилки и др.; Политиката по отношение на градовете ще бъде развитието на устойчиви системи на градски транспорт, целящи осигуряването на по-качествен и устойчив градски транспорт; Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление - поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво, въвеждане на зони с ниски емисии, разширяване на мрежата за централно топлоснабдяване

Фокусът на интервенциите ще бъде към общините с нарушено качество на въздуха.

Следва да се предприемат действия, насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси.

Ще се реализират мерки за подобряване на енергийната инфраструктура и енергийната ефективност.

За всички посочени по-горе мерки се предвижда тяхното изпълнение в СИР чрез подхода за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ).

Изграждането на регионален газов хъб „Балкан“ е най-сериозният проект от енергийната инфраструктура на страната и региона.

Предвид по-високите цели, определени в пакета климат/енергетика за 2030 г., за дял на ВЕИ вече от 27 %, политиката за изграждане на ВЕИ ще се наложи да претърпи известни промени, като се отчетат и специфичните технически проблеми, свързани с присъединяването на ВЕИ. В тази връзка в СИР вниманието би могло да се насочи към използването на биомасата като ВИ, което се подценява, а редица проучвания сочат, че в България има голям и неизползван потенциал за тази област.

В областта на биологичното разнообразие мерките са свързани с развитие на мрежата Натура 2000, в т.ч. мерки, насочени към подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания и видове (включително птици), мерки за опазване/ възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие с фокус върху подобряване на екосистемите и екосистемните услуги и осигуряване свързаността на мрежата Натура 2000. Съществуват възможности да бъдат реализирани проекти чрез подхода на интегрираните териториални инвестиции.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Трансгранично и транснационално сътрудничество -

Един от сериозните инструменти за насърчаване на социално-икономическото развитие на граничните райони е трансграничното сътрудничество. Местните специфики, анализираният опит и добри практики, както и дефинираните в АНКПР потенциали и пречки за развитие са отправна точка за мерките за трансгранично сътрудничество с очакван най-осезаем положителен ефект от регионална гледна точка: инвестиране в съвместни дейности, насочени към адаптация и смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки; подпомагане на съвместни трансгранични действия за насърчаване на прехода към кръгова икономика, включително изграждане на капацитет на заинтересованите страни, кампании за повишаване на осведомеността за насърчаване на устойчиви практики и поведение; разработване на електронно управление на регионално и местно равнище (ключово действие, произтичащо от Съобщението за граничните препятствия); използване на съвместни териториални инструменти, съобразени с контекста в трансграничния регион, с оглед справяне с конкретни ситуации; насърчаване на икономическото развитие и конкурентоспособността на МСП чрез включването им като краен получател на помощта по програмите за ТГС; инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия; развитие на алтернативни форми на туризъм с висока добавена стойност за социално-икономическото и териториалното развитие на региона. Съвместните инициативи в тази връзка могат да бъдат реализирани и чрез инструменти за интегрирано териториално развитие, основани на съвместни стратегии за териториално развитие; инвестиране в образование, повишаване на квалификацията и обмен на студенти (ако е приложимо); разработване на съвместни политики, протоколи, процедури и подходи за предотвратяване на риска и бързо реагиране на потенциални извънредни ситуации; подобряване на транспортната свързаност и достъпността, повишаване на трансграничната мобилност и разкриване потенциала на река Дунав като основен транспортен коридор; подкрепа за въвеждането на електронни услуги в образованието, здравеопазването, бизнеса и културата; изпълнение на съвместни мерки за стимулиране на заетостта чрез подкрепа за подходящи учебни дейности и активно включване на уязвимите групи; обмен на добри практики и изпълнение на съвместни мерки, насочени към политиките за устойчив „син растеж“, за интегрирано управление

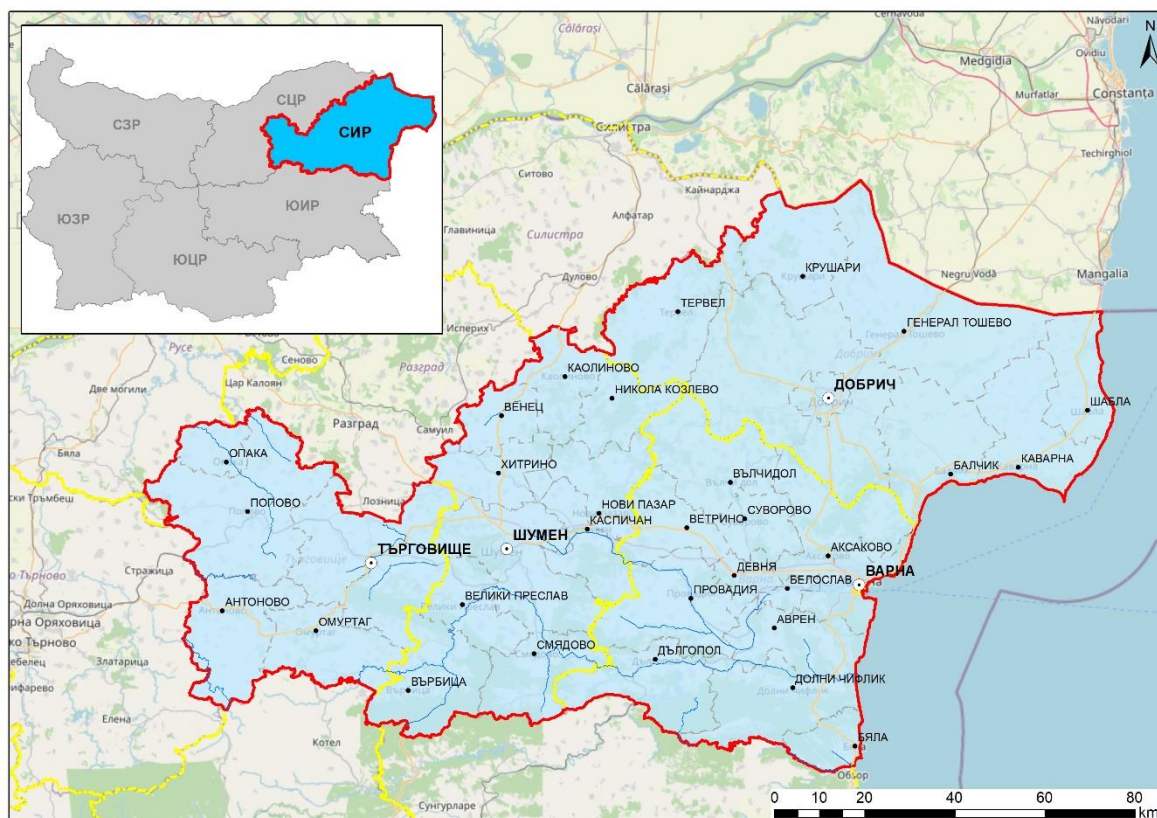
на крайбрежните зони, морско наблюдение, намаляване на рисковете и повишаване на ефективността в опазването и използването на ресурсите, в съответствие със съвременните изисквания на Интегрираната морска политика на ЕС.

2.3 Обхват на ИТСР на СИР

Североизточният регион обхваща областите: Варна, Добрич, Търговище и Шумен с общо 35 общини.

Регионът обхваща северната част на българското Черноморско крайбрежие, част от източния дял на Стара планина, част от Лудогорието и Добруджа. Площта на региона е 14 645,5 km², което представлява 13,2 % от територията на страната, като земеделските територии са 68,3 %, горските - 24,0 % и урбанизираните - 5,8 %.

На Фигура 1 е показана обща схема на Североизточен регион за планиране от ниво 2.

Фигура 1. Обща схема на СИР

Характеристиките на територията в обхвата на ИТСР на Североизточен регион за планиране от ниво 2 са представени в Раздел 4 от настоящия доклад.

2.4 Времева рамка

Разглежданият период от време, за който ще бъдат оценявани положителни и отрицателни въздействия, е периодът от 2021 до 2027 г, за който ИТСП на Североизточен регион за планиране от ниво 2 определя общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона, и в който период ще се осъществяват предвидените по Стратегията дейности.

3 Връзка на ИТСП на Североизточен регион за планиране от ниво 2 с други планове и програми

Разглежданата ИТСП на Североизточен регион за планиране от ниво 2

е в съответствие и е съобразена със следните стратегически документи които са относими към нея:

- Основни стратегически документи на ЕС
  - Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.
  - Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г)
  - Пътна карта за план за действие целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата
  - План за действие относно кръговата икономика
- Национални стратегии, програми и планове
  - Национална програма за развитие: България 2030
  - Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
  - Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор
  - Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.
  - Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024г)
  - План за управление на речните басейни
  - Морска стратегия на Република България и Програма от мерки към нея
  - Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.
  - Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.
  - Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване

функциите на почвите (2020 – 2030 г.)

- Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022
- Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година
- Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028

Описание на тези документи е представено в раздел 3 на изготвения доклад за ЕО (ДЕО). В допълнение, в раздел 8 на ДЕО са разгледани съответните им цели, които имат отношение към ИТСП, както и начинът, по който тези цели и съответните екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на ИТСП.

4 Състояние на околната среда

Състоянието на околната среда е представено за всеки от идентифицираните аспекти съгласно приетото задание за обхват на екологичната оценка, както следва.

4.1 Атмосферен въздух и климат

4.1.1 Климат

Регионът обхваща северната част на българското Черноморско крайбрежие, част от източния дял на Стара планина, част от Лудогорието и Добруджа.

В климатично отношение СИР попада в Умерено континенталната област и в Черноморската климатична област. От Умерено континенталната област той лежи в Северния и Източния климатични райони на Дунавската равнина, а от Черноморската климатична област попада в климатичния район на Северното Черноморие.

Умерено-континентална климатична област - орографско отношение е твърде разнообразна. Обхваща крайдунавските низини, хълмистите райони до Стара планина, най-източните части на Стара планина, Ихтиманското Средногорие и високите котловини на Крайще. Климатът и се формира от преобладаващото влияние на континентални въздушни маси на умерените ширини и такива формирани над Балканския полуостров.

Черноморска климатична област - Обхваща меридионална ивица с ширина 20-40 км. на запад от брега на Черно море. Климатът тук се формира освен под влиянието на атмосферната циркулация, характерна за тази част на Балканския полуостров и под влиянието на Черноморския басейн.

Климатичният район на Северното Черноморие представлява една ивица с широчина не

по-голяма от 20-25 km покрай бреговата линия от нос Емине до Румънската граница. Поради северното си положение, районът е по-слабо повлиян от средиземноморските циклони през студената част на годината и получава сравнително по-малко валежи през зимата от района, южно от Емине.

4.1.2 Атмосферен въздух

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на страната е разделена на 6 района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – Столичен, Пловдив, Варна, Северен/Дунавски, Югозападен и Югоизточен. Анализът на данните за качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва по райони, като се отчита и спецификата на всяко населено място, в което се извършва контрол. В обхвата на СИР попадат 2 РОУКАВ – Северен и Варна.

4.1.2.1 Съществуващо състояние на емисиите в атмосферния въздух

Източници на емисии на територията на РИОСВ-Варна и РИОСВ Шумен по данни от годишен доклад за 2019г.:

На контролираната от **РИОСВ-Варна** територия, като големи емисионни източници на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух, са 6 дружества: “ТЕЦ Варна” ЕАД, с. Езерово, „Веолия Енерджи Варна” ЕАД, гр. Варна, “Агрополихим” АД, гр. Девня, “Старт” АД, гр. Добрич, “Солвей Соди” АД, гр. Девня и “Девня Цимент” АД, гр. Девня. “Солвей Соди ” АД – ТЕЦ Девен, гр. Девня и „ТЕЦ Варна” ЕАД, с. Езерово са класифицирани, като големи горивни инсталации.

През 2019 г. за превишаване на нормите за допустими емисии регламентирани с Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ, бр. 64/2005 г.) са наложени текущи месечни санкции на 6 дружества.

“Тракия Глас България” ЕАД, гр. Търговище и в завод за производство на домакинско стъкло, собственост на “Пашабахче България” ЕАД, гр. Търговище, разполагат със системи за непрекъснато измерване на емисиите на прах, азотен диоксид, серен диоксид. Ежемесечно дружествата представят в РИОСВ - Шумен доклади за проведените собствени непрекъснати измервания (СНИ), изготвени в съответствие с Наредба № 6 и Инstrukция № 1 от 03.07.2003 г. издадена от МОСВ. Въз основа на месечните доклади ежемесечно се извършва анализ на данните и се изготвят протоколи за всяка от инсталациите. На основание на инструкцията фирмите изготвят и представят в РИОСВ-Шумен годишни доклади с резултати от проведените СНИ за всяка предходна година. Въз основа на представените през 2019 г. доклади в РИОСВ е констатирано, че не са превишени съответните НДЕ на вредни вещества.

4.1.2.2 *Качество на атмосферния въздух в СИР*

На територията на СИР се извършва мониторинг от РИОСВ Варна и РИОСВ Шумен

На територията, контролирана от РИОСВ Шумен е разположена 1 автоматична измервателна станция - (АИС) Шумен. През годината, в изпълнение на утвърден график за 2019 г. са организирани измервания за определяне качеството на атмосферния въздух по контролираните параметри в гр. Каспичан, гр. Търговище и гр. Попово от мобилна автоматична станция (МАС) на РЛ гр. Варна към ИАОС, гр. София

През 2019 г. АИС - Шумен е регистрирала 36 превишения на средноденоношната норма (СДН) по показател ФПЧ10. През 2019 г. са организирани измервания в гр. Каспичан, гр. Търговище и гр. Попово с мобилна автоматична станция (МАС) и са регистрирани превишения на СДН ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) на ФПЧ10 в: гр. Търговище – 1 брой и гр. Попово – 2 броя, което съгласни изискването за оценка на 90,4 перцентил от измерванията показва, че няма превишения на нормите. В гр. Каспичан не са отчетени превишения на допустимите норми по контролираните показатели.

На територията, контролирана от РИОСВ Варна - Пунктовете за мониторинг (ПМ) на качеството на атмосферния въздух са разположени в четири населени места - гр. Варна, гр. Добрич, гр. Девня и с. Старо Оряхово. Община Варна е класифицирана като “гореща” екологична точка, тъй като в нея съществува потенциална възможност от влошаване здравето на населението, вследствие от замърсяването на атмосферния въздух. В тази община е разработена и се реализира общинска Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух с период на действие 2018-2021 г., като основният констатиран наднормен замърсител е фини прахови частици.

Варна - АИС „СОУ Ангел Кънчев”, гр. Варна - През 2019 г. са регистрирани 342 средноденоношни концентрации, 31 от тях превишават ПС за СДН или 9,06 % от общия брой регистрирани средноденоношни стойности. За Серен диоксид, Въглероден оксид и Озон – не са регистрирани превишения. Азотен диоксид – През 2019 г. са регистрирани 4 бр. превишения за азотен диоксид над ПС за СДН. ПДК ср.год. не се превишава. Няма превишения на алармения праг за азотен диоксид.

АИС „Чайка”, гр. Варна - През 2019 г. са регистрирани 16 средноденоношни концентрации, превишаващи ПС за СДН на ФПЧ10. Средногодишната концентрация не превишава СГН. За Азотен диоксид и Въглероден оксид – не са регистрирани превишения на съответните допустими концентрации.

АИС „ОУ Хан Аспарух”, гр. Добрич - През 2019 г. са регистрирани 5 средноденоношни концентрации, превишаващи ПС за СДН. Средногодишната концентрация не превишава СГН.

АИС „Изворите”, гр. Девня - През 2019 г. са регистрирани 5 средноденоношни

концентрации, превишаващи ПС за СДН на ФПЧ10. Средногодишната концентрация не превишава СГН. За Серен диоксид, Азотен диоксид и Озон – не са регистрирани превишения на съответните допустими концентрации.

АИС „Старо Оряхово”, с. Старо Оряхово - През 2019 г. е регистрирана 1 средноденоношна концентрация, превишаваща ПС за СДН. Средногодишната концентрация не превишава СГН. Озон - През 2019 г. е регистрирана 1 стойност за озон, превишаваща прага за информиране на населението. Не са регистрирани стойности, превишаващи прага за предупреждение на населението. За Серен диоксид, Азотен диоксид и Въглероден оксид – няма регистрирани превишения на съответните допустими концентрации.

От проведените измервания на РИОСВ-Варна и РИОСВ-Шумен се констатира, че най-важен проблем по отношение на качеството на атмосферния въздух продължава да е замърсяването с ФПЧ10. Останалите наблюдавани замърсители не застрашават качеството на въздуха в региона. В сравнение с другите региони на страната замърсяването на атмосферния въздух е по-ограничено.

4.2 Води

По-голямата част от територията на СИР попада в територията на Черноморския басейнов район, който се управлява от Басейнова дирекция „Черноморски район“ с център гр. Варна, а останалата част - в Дунавския басейнов район, управляван от Басейнова дирекция „Дунавски район“ с център гр. Плевен. Също така, територията на СИР обхваща изцяло районите, контролирани от РИОСВ Варна и РИОСВ Шумен.

4.2.1 Повърхностни води

Разглежданият район е най-бедният на пресноводни ресурси в страната. По данни от ИАОС, през периода 1996-2018 г. се запазва тенденцията, наблюдавана през последните години за подобряване на качеството на повърхностните води. Въпреки тази тенденция все още има водни тела определени в риск, като за подобряване на състоянието им са изготвени програми от мерки за достигане на добро екологично състояние.

Контролираният от **РИОСВ Варна** район включва част от територията на два водосборни басейна - Черноморски басейн, който се управлява от Басейнова дирекция „Черноморски район“ гр. Варна и Дунавски басейн, управляван от Басейнова дирекция „Дунавски район“ гр. Плевен.

По-големите повърхностни водни обекти на територията на РИОСВ Варна, са: Черно море, Варненско езеро, Белославско езеро, Шабленско езеро, Дуранкулашко езеро, р. Камчия, р. Девненска, р. Провадийска, р. Суха, р. Батова

Повърхностните води в Черноморски басейнов район, които са и в границите на

териториалния обхват на РИОСВ Варна са: Северночерноморските реки, включващи: речен басейн Черноморски Добруджански реки; речен басейн река Провадийска; част от речен басейн на река Камчия.

За 2019 г. е констатирано влошено състояние по физико-химични елементи за качество, обусловено от следните фактори:

- замърсяване с минерални форми на азот и фосфор от дифузни източници (земеделски практики);
- еутрофикационни процеси, съпроводени с ежегодни цъфтежи на фитопланктон (Варненско и Белославско езеро);
- непостоянен речен отток, съчетан със замърсяване от населени места под 2000 е. ж. без ПСОВ.

Анализът на данните, получени през 2019 г., за приоритетни вещества не показва отклонения от стандартите за качество за мониторираните водни тела.

Територията на РИОСВ Варна включва 8 водни тела на територията на Басейнова дирекция „Дунавски район“ с водосбори, попадащи на територията на областите Варна и Добрич. Частите от тях, които са в района на управление на Дунавската басейнова дирекция попадат във водосбора на река Суха (поречие Дунавски Добруджански реки), включвайки притоците р. Карамандере и р. Добричка. Във 4 водни тела няма мониторингови пунктове, които попадат на територията на РИОСВ Варна.

Контролираният от **РИОСВ Шумен** район включва част от територията на два водосборни басейна - Черноморски басейн, който се управлява от Басейнова дирекция „Черноморски район“ гр. Варна и Дунавски басейн, управляван от Басейнова дирекция „Дунавски район“ гр. Плевен.

В района на РИОСВ Шумен от Дунавски басейн са включени 3 бр. поречия - р. Русенски Лом, р. Янтра и Дунавски Добруджански реки и 2 бр. поречия от Черноморски басейнов район - р. Камчия и р. Провадийска.

Констатирано е замърсяване на водни обекти от заустваните отпадъчни води от канализационните системи на населени места, без изградени ПСОВ. Примери в това отношение са гр. Каспичан, гр. Смядово, гр. Опака, гр. Омуртаг и гр. Антоново.

В Доклада за ЕО е дадена информация от „Бюлетин за качеството на водите в Черноморски басейнов район за 2019 г.“, изготвен от ЧРБУ на базата резултатите от изпълнения през 2019 г. мониторинг на хидробиологични и физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества на повърхностните води попадащи в територията на СИР:

- Реки, вливащи се директно в Черно море;

- Поречието на р. Провадийска;
- Поречието на р. Камчия, включително язовирите в поречието на р. Камчия - яз. „Цонево“ и яз. "Съединение";
- Поречието на р. Луда Камчия;
- Морски води - В пределите на СИР попадат 9 морски водни тела. От тях в умерено състояние са 4 водни тела, в добро състояние е 1 водно тяло, а 1 водно тяло е в лошо състояние. Екологичното състояние на останалите водни тела не е определяно в последните години. За периода 2010–2017 г. се наблюдава отчетлива тенденция за подобряване на екологичното състояние на морските води в СИР.

В Доклада за ЕО е дадена и информация от ПУРБ на ДРБУ за 2016-2021 г. за оценка на състоянието на повърхностните водни тела, разположени на територията на Дунавски район за басейново управление и попадащи в територията на СИР:

- Поречието на р. Русенски Лом;
- Поречието на р. Янтра;
- Поречието на Дунавски Добруджански реки.

4.2.2 Подземни води

В периода 1999–2018 г. се наблюдава постепенно подобряване на качеството на подземните води за по-голяма част от показателите. Процентът на пунктовете, в които средногодишните стойности надвишават стандартите за качество (СК) на подземните води, показва тенденции на намаляване за всички показатели, с изключение на нитратите.

В земните недра на България са обособени 177 подземни водни тела (ПВТ), представляващи самостоятелни и значими части от пресни подземни води. От тях 28 тела или части от тях попадат в СИР, в т. ч. 8 подземни водни тела на територията на Дунавския район за управление на водите и 20 подземни водни тела на територията на Черноморския район за управление на водите.

През 2019 г. на територията на Басейнова дирекция “Черноморски район” са анализирани данни от 36 пункта от контролен и оперативен мониторинг.

Контролираният от РИОСВ Варна район

- Подземни водни тела от слой първи (Неоген - Кватернер) - в обхвата на РИОСВ Варна попада едно подземно водно тяло с един пункт за мониторинг. Резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта потвърждават оценката от „добро“ химично състояние от предходните години.

- Подземни водни тела от трети слой (Неоген - Сармат) - в обхвата на РИОСВ Варна попада едно наблюдавано с шест пункта за мониторинг. Резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата показват „добро химично състояние“ с отклонение от нормата по показател „Атразин“ в 1 мониторингов пункт (МП), превишение на средногодишна стойност на концентрацията на показател „хром“ в 1 МП, наднормени концентрации по показател трихлоретилен в 1 МП.
- Подземни водни тела от шести слой (Долна Креда – Малм-Валанж) - едно подземно водно тяло, което се наблюдава с четири пункта за мониторинг. Резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата и в четирите пункта на водното тяло отговарят на СК за подземни води, които са в „добро“ химично състояние.

Контролираният от РИОСВ Шумен район

Контролираният от РИОСВ Шумен район включва територии на 2 басейнови дирекции – Басейнова дирекция Дунавски район и Басейнова дирекция Черноморски район.

В обхвата на РИОСВ Шумен попадат подземни водни тела от слоеве 5 и 6.

Извършените анализи на пунктовете за мониторинг (контролен, оперативен и мониторинг по нитратната наредба) на територията на БД Черноморски район показват, че няма отклонения от стандартите за качества на подземните води с изключение на 8 водни тела обследвани с 21 мониторингови пункта. Резултатите от направената оценка на състоянието на подземните води по водни тела с данни от проведения мониторинг показва, че превишение на показателя нитрати над праговата стойност е установено в най-много пунктове от подземните водни тела от Кватернерния и Неогенския водоносни хоризонти. То се дължи предимно на дифузни източници: инфраструктура без изградена канализационна система, обработваеми земеделски земи, смесени земеделски площи, животновъдни ферми. На второ място са пунктове по съдържание на амониеви йони, което замърсяване е характерно за разкритите части на подземни водни тела от Неогенския, Горнокредния и Долнокредния водоносни хоризонти. По този показател те са определени в лошо състояние. Замърсяването е от дифузни източници - предимно от селското стопанство. Установено е и съдържание на манган, желязо и калций над праговата стойност, който е от естествен произход.

Пунктовете за мониторинг на химичното състояние на подземните води в БД Дунавски район, които попадат в обхвата на РИОСВ Шумен са 6 на брой.

По данни от „Регистър на ресурсите на минералните води – изключителна държавна собственост“ на територията на Североизточен район има шест находища на минерални води, а според „Регистър на ресурсите на минералните води – публична общинска собственост“, на територията на Североизточен район има и четири находища на

минерални води.

В Доклада за ЕО е дадена информация от „Бюлетин за качеството на водите в Черноморски басейнов район за 2019 г.“ от проведения мониторинг на подземните води, попадащи в територията на СИР:

- Подземно водно тяло (ПВТ) с код BG2G000000Q002 и име Порови води в кватернера на р. Батова;
- ПВТ с код BG2G000000Q003 и име Порови води в кватернера на р. Провадийска;
- ПВТ с код BG2G000000Q004 и име Порови води в кватернера на р. Врана;
- ПВТ с код BG2G000000Q005 и име Порови води в кватернера на р. Камчия;
- ПВТ с код BG2G000000N018 и име Карстово-порови води в неоген-миоцен-сармат Изгрев-Варна-Ботево-Батово;
- ПВТ с код BG2G000000N044 и име Карстово-порови води в неоген-сармат Североизточна Добруджа;
- ПВТ с код BG2G000000PG026 и име Порови води в палеоген-еоцен Варна-Шабла;
- ПВТ с код BG2G000000PG027 и име Порови води в палеоген - еоцен, олигоцен Провадия;
- ПВТ с код BG2G000000K2032 и име Карстови води в Горна креда турон-мастрихт-Провадийска синклинала;
- ПВТ с код BG2G0000K1HB036 и име Пукнатинни води в хотрив-барем-апт Каспичан, Тервел, Крушари;
- ПВТ с код BG2G0000K1HB037 и име Пукнатинни води в хотрив-барем-апт Шумен –Търговище;
- ПВТ с код BG2G0000K1HB038 и име Пукнатинни води в хотрив-барем-апт Предбалкан Конево.

В Доклада за ЕО е дадена информация и от ПУРБ на ДРБУ за 2016-2021 г. за оценка на състоянието на подземните водни тела, разположени на територията на Дунавски район за басейново управление и попадащи в територията на СИР:

- ПВТ с код BG1G0000QAL021 и име „Порови води в Кватернера - р. Русенски Лом и притоците му”;
- ПВТ с код BG1G0000QAL052 и име „Порови води в Кватернера на р. Суха”;
- ПВТ с код BG1G000000N049 и име „Карстово-порови води в Неоген - Сармат Добруджа”;

- ПВТ с код BG1G0000J3K051 и име „Карстови води в Малм-Валанжския басейн”.

4.2.3 Райони със значителен риск от наводнения (РЗПРН)

РЗПРН са райони, за които се счита че съществува значителен потенциален риск от наводнения или вероятност за значителен потенциален риск от наводнения. Основа за определяне на РЗПРН е информацията за значимите минали и потенциални бъдещи наводнения, набрана от общински администрации, други институции и исторически източници. РЗПРН са обект на Плановете за управление на риска от наводнения (ПУРН) за съответните Басейнови дирекции.

Черноморски район за басейново управление

В ПУРН за Черноморски район 2016 - 2021 г. са определени следните РЗПРН, попадащи в СИР:

- BG2_APSFR_BS_01 Черно море – Дуранкулак;
- BG2_APSFR_BS_02 Черно море – Шабла;
- BG2_APSFR_BS_03 Черно море – Балчик;
- BG2_APSFR_BS_04 Черно море – Варна;
- BG2_APSFR_BS_05 Черно море – Обзор;
- BG2_APSFR_KA_01 Камчия – Долни чифлик;
- BG2_APSFR_KA_02 Камчия – Смядово;
- BG2_APSFR_KA_03 Камчия – Златар;
- BG2_APSFR_KA_04 Камчия - Шумен;
- BG2_APSFR_KA_05 Камчия – Веселиново;
- BG2_APSFR_KA_06 Камчия – Кралево;
- BG2_APSFR_KA_07 Камчия – Руец;
- BG2_APSFR_KA_08 Камчия – Търговище;
- BG2_APSFR_KA_09 Камчия – Вардун;
- BG2_APSFR_KA_12 Камчия – Гроздovo;
- BG2_APSFR_KA_13 Камчия – Върбица;
- BG2_APSFR_PR_01 Провадийска – Провадия;
- BG2_APSFR_PR_02 Девненска – Суворово;

- BG2_APSFR_PR_03 Главница – Блъсково;
- BG2_APSFR_PR_04 Крива река - Нови пазар;
- BG2_APSFR_PR_05 Мадара – Мадара;
- BG2_APSFR_PR_06 Главница – Комарево;
- BG2_APSFR_PR_07 Провадийска – Каспичан.

Дунавски район за басейново управление

В ПУРН за Дунавски район 2016 - 2021 г. са определени следните РЗПРН, попадащи в СИР:

- BG1_APSFR_RL_011 р. Поповски лом при гр. Попово.

4.3 Почви и земеползване

Североизточен район попада почти изцяло в Долнодунавско-Добруджанска и Провадийска провинция. И в двете провинции доминираният почвен тип са черноземите. В Долнодунавско-Добруджанската провинция се срещат и рендзини, наносни, торфени и на много малки площи - смолници. Характерно за Провадийската провинция е голямата мозаичност на почвената покривка, ерозията и разпространението на рендзини и варовици, които разкъсват масивите на черноземите. На **Error! Reference source not found.** е представена карта с разпространението на почвените типове в Североизточен район.

РИОСВ Шумен

Преобладаващи почвени типове в обхвата на РИОСВ Шумен са черноземните с техните подтипове, сиви и кафяви горски почви, делувиялно-ливадните почви.

В Шуменска област земеделските земи представляват 61,2% от общата площ, 28,9% са гори, земеделските земи са 20 754,4 ха, от които обработваеми са 17 560 ха. Размерът на горския фонд е 9 795,4 ха.

В Търговищка област земеделските земи представляват 66,7% от общата площ, 25,9% са гори, земеделските земи са 17 070,4 ха, от които обработваеми са 3 676,2 ха. Размерът на горския фонд е 6 627,7 ха

Нарушени терени от добивната промишленост са 2290 дка, а на депата за отпадъци - 380 дка. Изразено в проценти това представлява 0,4 % от общата площ и 0,8% от земеделските земи в региона.

На територията, контролирана от РИОСВ Шумен, броят на пунктовете за обследване от мрежата за широкомащабен почвен мониторинг I-во ниво е 25. През 2019 г са

извършвани пробовземания от 8 пункта, а през 2018 г. от 4. Резултатите от тези пробовземания не са публикувани в годишните доклади за състоянието на околната среда и следователно не могат да бъдат посочени данни за замърсяване на почвите с тежки метали и устойчиви органични замърсители, в това число и нефтопродукти.

Налични количества залежали пестициди в "Б-Б" кубове и складове за съхранение на негодни за употреба препарати за растителна защита на територията на РИОСВ – Шумен подлежат на мониторинг съгласно програмата за почвен мониторинг - III ниво. През 2019 не са констатирани разпилявания и течове на препарати по прилежащите земни площи.

Ерозирали терени в региона са такива в полупланинската част с наклони и обезлесени райони. Предприети са действия и мерки за преодоляване на проблемите. Извършва се залесяване и агротехнически мероприятия като обработване на почвата и засяване на култури имащи за цел нейното укрепване. В обхвата на РИОСВ Шумен няма са определени пунктове за наблюдение на засоляването на почвите, а от трите анализирани пункта от II-ро ниво не са констатирани проблеми относно вкисляване на почвите.

РИОСВ Варна

Във Варненска област почвените типове са представени основно от сиви горски почви и карбонатни черноземи. По-малки площи заемат излужените черноземи, типичните черноземи, оподзолените черноземи, канелените горски и алувиално-ливадните почви. Срещат се и карбонатни и типични черноземи с различна мощност на профила.

Земеделските земи представляват 60% от общата площ, 28,1% са гори, земеделските земи са 28 611 ха, от които обработваеми са 23 312 ха. Размерът на горския фонд е 186 395 ха, като за област Варна е 132 181 ха.

В област Добрич са разпространени типични, слабо излужени и излужени черноземи. Северната част на областта е заета предимно със средно мощни типични черноземи.

Общата площ на обработваемите земи е 345 452,3 ха и заемат дял от 73% от общата площ в областта. Горските територии в областта са 54 214 ха и заемат 12,1% от общата площ, което е сравнително малко, при средно за страната 34%. Делът на нарушените територии и непригодните земи е 0,9% при средно за страната 2,6%.

На територията на областите Варна и Добрич нарушени терени, подлежащи на рекултивация, са 768,89 ха, представляващи кариери, рудници, хвостохранилища, насипища, депа за отпадъци и други нарушени терени. Възстановяването на терените се извършва съобразно разработени и съгласувани от МОСВ проекти за рекултивация на земи.

Общият брой на пунктовете за мониторинг на контролираната от РИОСВ – Варна е 31, разположени в мрежа 16x16 на територията на областите Варна и Добрич. За оценяване на въздействието върху почвите на източници на замърсяване съгласно мониторинга на

почвите по НАСМОС е извършен е мониторинг на почви I-во и II-ро ниво. Взети са 54 почвени проби от 9 пункта за изследване на тежки метали. Данните от анализа показват, че съдържанието на метали и металоиди в почвите е под максимално допустимите и интервенционни концентрации за земеделски земи, определени в Нар. № 3 от 2008 г.

Складовете за негодни за употреба и залежали препарати за растителна защита са 21 бр., от които 10 в област Варна и 11 в област Добрич. При извършения контрол през 2019 г. е констатирано, че складът в с. Златия, общ. Добричка е в недобро състояние. Вследствие дадени предписания от предходна година са предприети действия по укрепване и обезопасяване на склада. Останалите складове са в добро състояние.

Площадките с ББ кубове са 10 бр., от които 4 в област Варна и 6 в област Добрич. При извършените проверки не са констатирани сериозни нарушения и увреждане на конструкцията на ББ кубовете разположени на територията на съответните общини.

Във връзка с плана по НАСМОС, през 2019 година са взети 54 проби от 9 пункта за органични замърсители и пестициди като резултатите от анализа показват, че органичните замърсители в почвите са под допустимия минимум.

По отношение на процесите на засоляване и вкисляване от извършените анализи е установено, че засолени почви има в района на с. Тръстиково и с. Падина вследствие дейността на промишлеността на гр. Девня и натрупани високи концентрации на натриев хлорид.

Ветровата ерозия е съществен фактор на територията на РИОСВ Варна. В района на Добруджа преобладават постоянни североизточни ветрове, които при липса на ветрозащитни пояси биха били сериозна предпоставка за развитие на ерозионни процеси. Мониторинг на ерозионните процеси се осъществява чрез математически модели за оценка и прогноза на ерозионните процеси, извършван от Министерството на земеделието, храните и горите.

4.4 Ландшафт

Съгласно ландшафтното райониране на България (по Петров, 1997), страната е разделена на 4 области и 16 подобласти, както е илюстрирано на фигура 4 в ДЕО.

Североизточният район обхваща най-източната част на Мизийската хълмисто-платовидна равнина и цялата източна част на Старопланинската система. В района попада Франгенското плато (356 m н.в.), отделено от Добружанското плато чрез дълбоката каньоновидна долина на Батова река. Тук се включва още част от Добружанското плато, което е вододелно между Черно море и р. Дунав. Това е най-равната част на Мизийската равнина с лек наклон на приморската му част на север-североизток. В този район са разположени също част от Поповско-Самуиловските височини и плата, чиито билни части формират вододела между черноморските и

дунавските притоци. Това се потвърждава и от центробежното развитие на долинната мрежа – на запад и север към р. Дунав и юг и изток към Черно море. Друга орографска единица в този район е Провадийско-Докамчийското понижение, формирано в обсега на Варненската депресия, в която се намира дълбоко всечената долинна мрежа на реките Провадийска и Камчия. Между тях се издигат система от плата.

За състоянието на ландшафтите и промените в тях може да се съди от промяната на класовете земно покритие.

4.5 Биологично разнообразие

4.5.1 Флора и фауна

Според геоботаническото райониране на България (по Бондев, 1997), СИР е разположен в Европейската широколистна горска област, като обхваща и части от Евроазиатската степна и лесостепна област. За района е характерна растителност на умерената зона, с основна коренна (самобитна) растителност, представена от широколистни, летнозелени, листопадни през зимата гори, предимно от европейски и европейско-азиатски произход, с преобладаване в тях на над 180 вида и подвиди дървета и храсти. В крайдунавската част от СИР липсва същинска степна растителност, а само остепнени под влиянието на човека ксеротермни, главно дъбови гори. Под влияние на човешката дейност в различни части върху варовити терени на мястото на унижовани гори се е настанила вторична тревна растителност с участието на степни флорни елементи.

Съгласно картата на разпространението на включените в ЧКБ видове, преобладаващото им разпространение в границите на СИР по UTM 10 km гريد е между 1 и 4 вида растения и гъби.

Североизточен район е сравнително богат на представители на животинския свят. Това особено се отнася за Стара планина, Лудогорието, низините и островите по р. Дунав. Североизточният район също включва част от Дунавския и Старопланинския зоогеографски район. В Дунавската равнина се срещат видове, които са обект на лов като зайци, фазани, сърни, елени, диви прасета и др.

Редица влажни зони по Дунавското крайбрежие са от значение за птиците и влаголюбивите представители на фауната. Най-значима от тях е езерото Сребърна. На територията на резервата са установени 179 вида, от които 50 са включени в Червената книга. Тук се намира единствената за страната колония на къдроглави пеликани. Заедно със съседните влажни зони се обособява комплекс от първостепенно значение за малкия корморан, нощната и гривеста чапла, лопатарката, белооката потапница, зелената водна жаба, видрата, степния и пъстър пор.

Съгласно картата на разпространението на включените в ЧКБ видове, преобладаващото им разпространение в СИР по UTM 10 km грид е между 1 и 5 животински вида.

4.5.2 Защитени територии

По данни от регистъра на защитените територии в България, в териториалния обхват на СИР към декември 2020 г. попадат 101 защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ).

Сред тях са 3 резервата, 1 национален парк, 21 природни забележителности, 4 поддържани резервата, 3 природни парка и 69 защитени местности.

4.5.3 Защитени зони

По данни от регистъра на защитените зони в България, в териториалния обхват на СИР към декември 2020 г. попадат изцяло или частично 65 защитени зони (ЗЗ) по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)².

Сред тях са 23 защитени зони за опазване на дивите птици и 42 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Уязвимостта на защитените зони е свързана най-вече с антропогенните въздействия. Като основни заплахи се очертават неустойчивите селскостопански практики, урбанизацията и експанзията на инфраструктура, замърсяването на повърхностни води, в т.ч. от промишлени инсталации, транспорт, отпадъчни води и др., изменението на природните екосистеми, в т.ч. от предизвикани от човека промени на хидравличните условия, ВЕЦ, резервоари, сметища и др.

4.6 Културно-историческо наследство

Културно-историческото наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност. То притежава дълбока културна стратификация и е единство на култура и природа, материално и нематериално наследство.

Интегрирането на културното наследство като катализатор на икономически растеж и качествена жизнена среда и приобщаването на националната културна идентичност в Европейското социокултурно пространство са фактори за устойчиво пространствено развитие и социално равновесие. В този смисъл културното наследство в неговото

---

² Четири от тях са едновременно по Директива за птиците и Директива за хабитатите, с еднакви кодове и граници, така че общият брой реално е 61

териториално развитие следва да се разглежда като елемент на интегрираното пространствено планиране.

Визията и пакетът от стратегически приоритети на ИТСР на Североизточен регион от ниво 2 за периода 2021–2027 г. са формулирани и на основа на анализа на състоянието на културно-историческото наследство и съществуващите тенденции в културното развитие на четирите области в региона.

Пространствените характеристики на Североизточен регион, които формират неговия синтезиран профил, показват потенциала за опазване, експониране и развитие на културното наследство. Географското гранично разположение на региона, съхранените природни феномени, многопластовото културно наследство са възможности за развитие на туристическа и културна индустрия.

От обектите на материалното недвижимо културно наследство на територията на Североизточен регион са регистрирани 3 180 недвижими културни ценности (НКЦ), както следва: област Варна с 1446 НКЦ; област Добрич с 863 НКЦ; област Търговище с 242 НКЦ и област Шумен с 629 НКЦ с тяхната принадлежност към определен исторически период като праисторически, антични, средновековни, възрожденски, от ново и най-ново време, както и с научна и културна стойност като археологически, исторически, архитектурно-строителни, художествени, урбанистични, културни ландшафти с културни напластявания от взаимодействието на човека и природната среда, парково и градинско изкуство, етнографски, културни маршрути.

Недвижимото културно наследство с национално значение на територията на Североизточен регион включва няколко обекта от античността, средновековието и по-ново време със статут на архитектурни и археологически резервати по ЗКН.

Съгласно регистърът на НИНКН³ на територията на Североизточен регион са регистрирани 91 НКЦ: област Варна - 40 НКЦ, област Добрич - 15 НКЦ, област Търговище - 9 НКЦ, област Шумен – 27 НКЦ.

Нематериалното културно наследство включва народният празник „Сурва“ и мартеницата, мултинационална кандидатура съвместно с Република Румъния, Република Молдова и Република Северна Македония.

В резултат на вековен културен обмен и забележителен диапазон на обекти – от праисторически, през антични, средновековни до възрожденски и от по-ново време в региона се формират с времето културни коридори, оси на вековни взаимодействия с живата памет на цивилизацията.

³ <http://ninkn.bg/Documents/categoryPreview/13#>

През територията на региона преминават европейски културни коридори от различни епохи: Културният коридор „Виа Понтика“ (Via Pontica), „Дунавският път“ и „Източният Трансбалкански културен маршрут“.

4.7 Материални активи

Материалните активи са компонент на антропогенната среда, който силно ще бъде засегнат от Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион. Реализирането на специфичните цели се очаква да доведе до въздействие и директно или косвено да повлияе следните видове инфраструктура:

- Сграден фонд, в т. ч. обществен и жилищен такъв;
- Пешеходна и велосипедна инфраструктура и инфраструктура за хора с увреждания;
- Паркове и детски площадки;
- Пътна инфраструктура;
- Улично осветление;
- Инфраструктура на съществуващите индустриални зони;
- Комунална инфраструктура;
- Спортна инфраструктура;
- Културна инфраструктура;
- Образователна инфраструктура;
- Здравна инфраструктура;
- Социална инфраструктура;
- Инфраструктура за обществен транспорт;

Образователна инфраструктура

Предучилищно образование

Структурите на предучилищното образование са добре развити по цялата територия на СИР. Осигуреността с детски градини, преподаватели и места в детските градини е сравнително добра. През учебната 2018/2019 година в региона функционират 300 самостоятелни детски градини с директор.

Общообразователни и специални училища

В СИР през учебната 2018/2019 година учебни занятия се водят в 257 общообразователни и специални училища. В сравнение с 2011 г. училищата намаляват с 27 поради закриване

или преобразуване.

Професионално образование и обучение

Професионалното образование и обучение през учебната 2018/2019 година се осъществява в 51 училища. Професионалните гимназии са разположени предимно в областните административни центрове и в по-големите общини: Варна, Добрич, Търговище, Шумен, Попово, Провадия където е концентриран по-големият брой ученици.

Средищни и защитени училища и детски градини

Процесите на оптимизация на училищната мрежа поставят изисквания към създаването на защитни механизми по отношение на реструктурираните звена. Към момента в СИР има 154 средищни детски градини и средищни училища и 23 защитени детски градини и училища.

Висше образование

Броят на учащите в университети в страната между 2011 и 2019 г. намалява с 20,7 %, а в СИР – с 32,0 %. Обектите на система „Висше образование“ са силно поляризирани в територията на региона - в град Варна са разположени 6 университета и специализирани висши училища, в град Шумен 1, а в град Добрич им само филиал.

Здравна инфраструктура

Здравната инфраструктура на територията на Югозападен регион включва:

- Заведения за болнична помощ и болнични легла: В Североизточния регион заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове. Съгласно Закона за лечебните заведения болниците са многопрофилни и специализирани.

През 2018 г. инфраструктурата на болничната помощ включва 32 болнични заведения с 4 932 легла, което представлява 9,2 % от болничните заведения и 9,3 % от болничните легла в страната. На ниво област основната част от болничните заведения е концентрирана в област Варна. В нея болничните заведения са 16, което представлява 50,0 % от общия брой на болничните заведения на територията на региона. От друга страна, в област Търговище са съсредоточени 4 болнични заведения, което е 12,5% от общия брой за региона. На ниво община в област Търговище общински болници има в гр. Търговище, гр. Омуртаг и гр. Попово.

Осигуреността на населението с болнични легла в края на 2018 г. е 665 на 100 000 души от населението, при 579 през 2011 г. На ниво област регионът е с големи междуобластни различия. Разликата между област Добрич (438 болнични легла на 100 000 души) и област Варна (567 болнични легла на 100 000 души) е 129 пункта.

- Заведения за извънболнична помощ и болнични легла: Към 31.12.2018 г. заведенията за извънболнична помощ в региона са 286 с 212 легла за краткосрочно наблюдение и престой, което представлява 13,8 % от заведенията за извънболнична помощ и 16,9 % от легла в страната. На ниво област основната част от тези заведения са концентрирани в област Варна, където заведенията за извънболнична помощ са 182, което представлява 63,6 % от общия брой на заведенията за извънболнична помощ на територията на региона. Най-малко са в област Търговище (32), или само 11,2 % от общия брой за региона.
- Към други лечебни и здравни заведения се отнасят центровете за спешна медицинска помощ, регионалните здравни инспекции, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписите, националните центрове без легла, диализните центрове, както и центровете за трансфузионна хематология. В края на 2018 г. в региона тези заведения са 23 с 427 легла, като обхващат 15,9 % от този вид заведения в страната.

Анализът на инфраструктурата, осигуреността и достъпността до здравни услуги установява неравномерност в разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари и с лекари по дентална медицина.

Социална инфраструктура

На територията на Югозападен регион е наличен и се предлага широк набор от социални услуги, в т. ч. домове за възрастни хора, дневни центрове, центрове за настаняване от семеен тип и редица други. Този вид услуги са особено важен акцент в социално-икономическото развитие на региона. Предвидено е развитието на част от предлаганите услуги предвид застаряването на населението, неговия здравен статус, както и други социални фактори.

Културна инфраструктура

На територията на Североизточен регион са регистрирани 3 180 недвижими културни ценности (НКЦ) на материалното недвижимо културно наследство, както следва:

- област Варна с 1446 НКЦ;
- област Добрич с 863 НКЦ;
- област Търговище с 242 НКЦ;
- област Шумен с 629 НКЦ;

с тяхната принадлежност към определен исторически период като праисторически, антични, средновековни, възрожденски, от ново и най-ново време, както и с научна и културна стойност като археологически, исторически, архитектурно-строителни, художествени, урбанистични, културни ландшафти с културни напластявания от

взаимодействието на човека и природната среда, парково и градинско изкуство, етнографски, културни маршрути. Повече информация за културното наследство е дадена в точка 4.6

Пътна инфраструктура

Основните пътни направления на TEN-T мрежата се формират от пътищата с международно и национално значение – автомагистрала и първи клас, чиято дължина представлява 18,4 % от общата дължина на пътната мрежа в страната. Тези пътища осигуряват интеграцията на пътната мрежа на страната с тази на съседните страни и имат важно значение за интегрирането на територията както в национален, така и в европейски план.

Североизточният регион е разположен периферно на TEN-T мрежата през страната и през територията му не минават пътни направления от основната TEN-T мрежа, а само от широкообхватната.

- А2 – автомагистрала „Хемус“
- А5 – автомагистрала „Черно море“ – Варна–Слънчев бряг–Бургас, с планирана дължина 108 km, от която са изградени само 10 km.

Пътищата от първи клас допълват функциите на автомагистралите за интеграцията на пътната мрежа на страната с тази на съседните страни, провеждат предимно транзитни транспортни потоци и в преобладаващата си част формират направленията на TEN-T мрежата (основна и разширена) на територията на страната.

Вътрешнорегионалните връзки се обслужват от второкласните и третокласни пътища в региона.

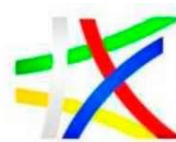
Областният център Добрич се обслужва само от второкласни пътища.

Към 31.12.2018 г. общата дължина на Републиканската пътна мрежа в Североизточния регион е 2 683 km и представлява 13,5 % от РПМ в страната.

Железопътна мрежа

Линиите, включени в железопътната инфраструктура, се делят на основни железопътни линии и отклонения от основните железопътни линии. Всички основни линии от жп инфраструктурата в страната са включени в TEN-T мрежата.

Регионът има по-ограничено, но качествено развита жп мрежа в сравнение с другите региони от ниво 2. Относителният дял на удвоените жп линии е два пъти по-висок от средната стойност за страната, по-висок е и относителният дял на електрифицираните линии. Най-добре обслужени с жп транспорт са областите Варна и Шумен, където гъстотата на функциониращите жп линии е най-голяма (и от най-високите в страната) и в техническо отношение е достигнато високо ниво на модернизация.

Към 31.12.2018 г. на територията на Североизточния регион функционират 484 km железопътни линии, от които 244 km са удвоени, а 369 km са електрифицирани.

Воден транспорт

Пристанищен комплекс Варна е морско пристанище за обществен транспорт с национално значение, включено в разширената TEN-T мрежа на територията на страната. Пристанището има връзка с жп линия 2 и жп линия 3, включени в разширената TEN-T мрежа, както и с пътните направления от същата мрежа – АМ „Черно море“, направление В. Търново–Шумен–Варна и скоростен път Варна–Дуранкулак.

Пристанище Варна–Запад е най-модерното и перспективно на северния български черноморски бряг.

Пристанище Варна–Изток е главният пункт за българския износ на зърно, предимно пшеница, царевица, слънчоглед и ечемик.

Фериботен комплекс Варна се намира на югозападния бряг на Белославското езеро, на 2 km югозападно от гр. Белослав и на 30 km от Варна –срещу пристанище Варна–запад и е единствено по рода си транспортно съоръжение в Европейския съюз, позволяващо превоз с руски вагони без претоварване, чрез смяна на колоосите от стандартно европейско (1 435 mm) към руско (1 520 mm) междурелсие.

Фериботната линия „Варна–Кавказ“ е железопътна фериботна връзка между черноморските пристанища Варна и Кавказ, (Краснодарска област, Русия).

Фериботната линия Варна–Черноморск е железопътна фериботна връзка между черноморските пристанища Варна и Черноморск, (Одеска област, Украйна.) Двата ферибота по тази линия обслужват и линията Варна – Потти/Батуми – Черноморск – Варна.

Пристанище Балчик е третото по големина товарно пристанище на Черноморското ни крайбрежие. В непосредствена близост се намира яхтено пристанище Балчик с капацитет 70 места за яхти, чието развитие е обвързано с развитието на крайбрежната зона на Балчик.

Въздушен транспорт

Летище Варна е едно от петте летища в страната, които имат статут на международни, и е включено в разширената TEN-T мрежа. Намира се на около 10 km от пристанището и разполага с два пътнически терминала, но оперира само Терминал 2. Годишният капацитет на терминал 2 е да обслужва 2 400 000 пътника.

Комунална инфраструктура

Електроенергийна инфраструктура

На територията на Североизточния регион функционира една от големите

топлоелектрически централи в страната – ТЕЦ „Варна“, отдаваща произведената електроенергия в системата 220 kV през ОРУ ТЕЦ „Варна“ в землището на с. Езерово, община Белослав.

На територията на област Варна се намират две от най-големите подстанции в страната, изградени като „входни“ за пренос на електроенергия от бившия СССР.

Общата дължина на електропроводите 400 kV на територията на СИР е 349,2 km, а на 220 kV – 267,7 km.

На територията на СИР са изградени 36 броя подстанции 110/20 kV, захранващи населените места в 26 от общо 35 броя общини.

Възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)

Североизточният регион е с най-добри условия за усвояване на ветровата енергия и тук са изградени най-много от ВЯЕЦ в страната – основно в община Каварна, а също и в общините Балчик и Шабла. Най-големите от тях, ВЯЕЦ „Свети Никола“ (156 MW), ВЯЕЦ „Калиакра“ (35 MW), ВЯЕЦ „Вранино“ (11 MW) и ВЯЕЦ „Лагуна“ (16 MW), са включени към мрежата 110 kV.

Газопроводна мрежа

През територията на СИР се осъществява доставката на природен газ чрез внос от Русия с входен пункт компресорна станция „Кардам“. От тук минава газопреносната мрежа за транзитен пренос, както и северният и южният клонове на националната газопреносна мрежа.

Отклонения от националната газопроводна мрежа захранват областните градове Варна, Добрич, Шумен, Търговище и други по-големи градове на територията на СИР.

ВиК инфраструктура

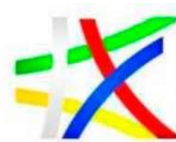
Североизточният регион (заедно с Югоизточния) има най-висока степен на водоснабденост в страната и всички области в региона са добре водоснабдени.

Остарялата, амортизирана и често аварираща водопроводна мрежа е причина не само за влошаване параметрите на водните услуги (непрекъснатост на водоподаването и качество на питейната вода), но преди всичко за огромните загуби на вода, по който показател България е първенец в Европа.

През 2017 г. само 76 % от населението в България е обхванато от канализационни мрежи, а по-малко от две трети (63,4 %) е обслужено с пречиствателни станции за отпадъчни води.

Наблюдават се големи вътрешнорегионални различия в относителния дял на населението, обслужвано от канализационна мрежа. С най-оскъдно развита канализационна мрежа се оказва област Търговище, като относителният дял не се е

променил през периода 2013–2017 г. Област Шумен също изостава, като показателят ѝ за 2017 г. намалява в сравнение с 2013 г. Най-развита е канализационната мрежа в област Варна, което е обяснимо предвид крайморското ѝ разположение, но не може да се твърди същото и за област Добрич, която също има крайморски общини.

Индустриални и бизнес зони

В Североизточният регион от ниво 2 има две действащи индустриални зони, „Национална компания индустриални зони“ ЕАД управлява само една индустриална зона – „Варна запад индустриална зона“ ЕАД. Тя е разположена в близост до пристанище Варна-Запад и до летище Варна. Общата ѝ площ е 399 000 m². Предметът на дейност е изграждане, управление и развитие на индустриални зони, отдаване под наем и продажба на дълготрайни активи, консултантска, комисионна, рекламна, маркетингова дейност, представителство и посредничество, както и други производствени и търговски дейности.

Индустриален парк Шумен в гр. Шумен е създаден върху терен с площ 2 400 дка. Осигурено е поетапно развитие. В момента там работят над 18 компании с разнородна насоченост и 1 000 души, като има териториални възможности за устройване на нови фирми.

4.8 Население, човешко здраве

4.8.1 Демографска характеристика на региона

Брой и възрастова структура на населението

По данни на НСИ към 31.12.2018 г. населението на региона е 929 035 души, което представлява 13,3 % от населението на България. В сравнение с края на 2011 г. населението на региона намалява с 32 930 души, или с 3,4 % (средногодишен темп на намаление 0,5 %). За 7 години регионът е загубил население приблизително колкото населението на град Търговище. С големи темпове е намалението на населението в областите Добрич и Търговище, докато в област Варна е -0,7 %. Намалението е сравнително малко, темпът на намаление (3,4 %) е по-нисък от средния за страната (4,5 %). По региони само Югозападният регион има по-малко намаление.

Гъстотата на населението в СИР към края на 2018 г. (63,5 души/km²) е малко над средната стойност за страната - 63,1 души/km². Данните за гъстотата на населението показват неравномерно разпределение на населението по територията на региона. По области гъстотата на населението е в широк диапазон от 36,8 д/км² в област Добрич до 123,3 д/км² в област Варна. Междубщинските различия в региона са високи, като гъстотата на населението е в широк диапазон: от 9,3 д/км² в община Крушари до 1 453,1 д/км² в община Варна. В 8 общини гъстотата на населението е под 20,0 д/км² и те са

разположени в областите Варна (2), Добрич (4), Търговище и Шумен с по 1. Съставните селищата на тези общини са изложени от риск на обезлюдяване.

Темп на намаление на населението. Различията в демографските характеристики на областите в региона са силно изразени. С най-ниски стойности на средногодишния темп на загуба на население е област Варна (0,07 %). На второ място, но със значително по-влошен средногодишен коефициент, е област Шумен (-0,53 %). В областите Търговище и Добрич коефициентът е -0,9 %. Темпът на намаление на населението показва положителна динамика през 2011-2017 г. Единствено за област Варна годишните стойности се запазват от 0,1 %.

Възрастова структура на населението. Продължава процесът на застаряване на населението в региона, макар и с по-благоприятни стойности от средните за страната. В края на 2018 г. *лицата на 65 и повече навършени години* са 187 982, или 20,2 % от населението на региона. В сравнение с 2011 г. дялът на населението в тази възрастова група нараства с 2,8 процентни пункта. Общо за ЕС-28 относителният дял на населението 65 и повече години е 19,7 %. По области дялът на лицата на 65 и повече навършени години е най-нисък в област Варна (18,9 %), докато Добрич и Шумен са с дял от по (21,4 %). Само в област Добрич (22,0 %) дялът е малко над средния за страната (21,3 %). В общински аспект дялът на лицата на 65 и повече навършени години е най-висок в общините Ветрино (33,3 %), Шабла (30,8 %), Хитрино (29,6 %) и Генерал Тошево (27,9 %). В 17 общини този дял е по-благоприятен от средния за страната, като сред тях е и община Варна (17,9 %). Възрастовата структура само в 2 общини е силно деформирана и не може да осигури нито възпроизводството на населението, нито възпроизводството на трудовия потенциал.

Към 31.12.2018 г. *общият* коефициент на възрастова зависимост *в региона* е 53,8 %, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. През 2011 и 2017 г. този коефициент е бил съответно 46,1 % и 52,9 %.

Териториално разпределение на населението

Определя се от естественото движение на населението (раждания и умирения), както и от вътрешната и външната миграция.

Степента на урбанизация (градското население) е 73,4 %, колкото средната за страната. На територията на СИР има общо 719 населени места, от които 30 градове. В СИР са разположени 30 градски центъра, предимно в категорията „малки градове“ с население под 10 хиляди души. Най-големият град Варна е с население 330 001 д. (трети по големина град в страната), трите града с население над 30 хил. души са областните центрове: Добрич (84 502 д.), Шумен (75 837 д.) и Търговище (35 446 д.). Няма други градове над 20 хил. д., които да допълват и балансират областните центрове.

На ниво община, 57,1 % (20 бр.) от общините в СИ регион се класифицират като слабо урбанизирани (периферни), 34,3 % (12 бр.) са средно урбанизирани (междинни) и само 8,6 % (3 бр.) са силно урбанизирани (централни). Слабо развитите периферни общини са с малко население и без изявен град-център.

Към 31.12.2018 г. в градовете живеят 682 177 души, или 73,4 %, а в селата - 246 858 души, или 28,6 % от населението на региона. Към края на 2018 г. населените места в Североизточния регион са 719, от които 30 са градове и 689 са села. Населените места без население са само 4. Те са разположени в областите Търговище и Добрич - съответно 3 и 1. Общият брой на селата с население до 10 жители е 33, а 72 са населените места с население от 11 до 50 души, или в 14,6 % от населените места живеят от 1 до 50 души включително. С население над 50 хил. души са 2 града в региона, в които живеят 17,1 % от населението на региона. В град Варна с население над 100 хил. души живеят 36,2 % от населението на региона.

Естествен и механичен прираст на населението - Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Раждаемост - През 2018 г. в страната са регистрирани 62 576 родени деца, като от тях 62 197 (99.4%) са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 1 758

Смъртност - Данните показват, че средната обща смъртност в СИР през 2018 г. е по-ниска (14.7‰) от средната за страната (15.4‰), което се обуславя главно от много ниската смъртност в област Варна (13.1‰). В другите области на СИР смъртността е почти еднаква и по-висока от средната за страната - Добрич (16.6‰), Търговище (16.3‰) и Шумен (16.0‰). В динамичен план коефициентът на смъртност в СИР през 2016 г. е 14.1‰, 2017 г. – 12.5‰, което показва леко нарастване на смъртността в този район от 2016 г. до 2018 г. Във всички области на СИР и общо за страната смъртността при мъжете е значително по-висока от тази при жените.

Естествен прираст - Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на страната и региона се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението. През 2018 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на региона е намаляло с 5 734 души.

Механичен прираст - Съществено влияние върху броя и структурите на населението в региона оказва и механичният прираст (нетното салдо от външната миграция). Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от региона. Коефициентът на механичен прираст в региона през 2011 г. е (-1,1 ‰), а през 2018 г. е

(1,1 ‰), като за страната през 2018 г. е (-0,5 ‰). Или механичния прираст в региона е с по-благоприятни показатели от средните за страната.

4.8.2 Заболеваемост, болестност и умирания по причини

Разгледани са двата информативни здравни показатели - заболяемостта и болестност. «Заболеваемост» е общият брой на регистрираните нови случаи на заболявания при първичната медицинска помощ за 1 година, «болестност» - общият брой регистрирани стари и нови случаи през годината).

Данните от Националния център по здравна информация (НЦЗИ) за 2018 г. показват доста голямо разнообразие на здравните показатели на населението в СИР по области и заболявания.

По отношение на злокачествените заболявания се отбелязват някои различия по области: област Търговище е със заболяемост по-ниска от средната за страната както за 2018, така и за 2016 и 2017 г. Най-висока заболяемост се установява в област Шумен, следвана от Варна и Добрич със заболяемост около средната за страната

Смъртност по причини. В структурата на смъртността по причини през 2018 г. не се наблюдават съществени промени. Водеща причина за умиранията остават болестите на органите на кръвообращението, чийто интензитет е 1 004.2 на сто хиляди души от населението, а относителният им дял е 65.0%. Сред тях най-голяма е честотата на умиранията от мозъчносъдови болести и исхемична болест на сърцето.

4.8.3 Здравеопазване

Система „Здравеопазване“ се осъществява от две звена. Доболничната помощ се осъществява от различни по вид и структура лекарски практики. Тя е първото звено, непосредствено до хората в общините и населените места. За регионите от ниво 2 и ниво 3 - областите, от значение е второто звено на системата - болничната помощ.

В Североизточния регион заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове. Съгласно Закона за лечебните заведения болниците са многопрофилни и специализирани. През 2018 г. инфраструктурата на болничната помощ включва 32 болнични заведения с 4 932 легла, което представлява 9,2 % от болничните заведения и 9,3 % от болничните легла в страната.

Заведения за извънболнична помощ

Към 31.12.2018 г. заведенията за извънболнична помощ в региона са 286 с 212 легла за краткосрочно наблюдение и престой, което представлява 13,8 % от заведенията за извънболнична помощ и 16,9 % от легла в страната.

Осигуреност с лекари и лекари по дентална медицина

Лекари - По региони осигуреността на населението на един лекар е най-благоприятно в Североизточен регион (224 души) в резултат на намалението на населението и Югозападен регион (225 души), а в Североизточния регион броят на подлежащото за обслужване от един лекар население е 253 души, като по този показател регионът заема средно положение.

Лекари по дентална медицина - По региони осигуреността на населението на един лекар по дентална медицина е най-благоприятна в Югозападен регион (816 души) и Южен централен регион (834 души), а броят на подлежащото за обслужване от един лекар по дентална медицина население в Североизточния регион е 1 082 души).

Спешна помощ (Транспортна достъпност до болнични заведения)

В областните центрове на Североизточния регион са локализирани 5 центъра за спешна помощ. Центровете за спешна медицинска помощ (ЦСМП) са лечебни заведения, в които медицински специалисти с помощта на друг персонал оказват спешна медицинска помощ на болни и пострадали лица в дома, на местопроизшествието и по време на транспортирането до евентуалната им хоспитализация. Те са особено изведена медицинска категория с отговорна социална задача за непрекъснат денонощен режим на работа.

4.8.4 Анализ на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве, в т.ч. свързани с околната среда

В ДЕО е направен подробен анализ на рисковите фактори, свързани с околната и трудовата среда

- атмосферен въздух и климат
- питейни води, вкл. води за къпане
- почви
- отпадъци
- шум, вибрации в околната и работна среда
- нейонизиращи лъчения, йонизиращи лъчения
- прах
- химични вещества, токсини.

Направен е и анализ на демографските и социални фактори и на рисковите фактори, свързани с начина на живот.

Разгледани са и предприятия/съоръжения с висок и нисък рисков потенциал.

4.9 Отпадъци

В ДЕО подробно са разгледани за периода 2011-2018 г. в Североизточен регион:

- общо образуваните отпадъци - увеличават от 328 000 t на 390 000 t.
- събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население - увеличават се от 342 kg/y до 423 kg/y.
- дял на обслуженото население от системи за организирано сметосъбиране - наблюдава се плавно увеличение, като СИР отчита 99% дял на обслуженото население
- предадените за депониране битови отпадъци - намаляват се в СИР, както и във всички региони на страната
- предадените за рециклиране битови отпадъци – увеличават се.

Описано е и третирането и депонирането на отпадъците по области.

5 Развитие на околната среда без прилагането на интегрираната териториална стратегия за развитие

Евентуалното развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ИТСП на СИР се определя като „Нулева алтернатива“. Вероятните последствия се разглеждат по фактори/компоненти по-долу.

5.1 Атмосферен въздух и климат

5.1.1 Атмосферен въздух

Не прилагането на ИТСП на СИР ще доведе до задържане или влошаване на сегашното състояние на качеството на атмосферният въздух, поради липсата на инвестиции и модернизация на редица производства/отрасли. От друга страна изграждането на нови индустриални зони ще доведе до емитиране на вредни емисии в атмосферата, които с съвременни технологии на пречистване могат да бъдат сведени до минимум. Временни емисии на замърсители във въздуха могат да се очакват и при изграждане на транспортната инфраструктура.

5.1.2 Климат

Не прилагането на ИТСП на СИР няма да окаже влияние върху климата в региона.

5.2 Води

5.2.1 Повърхностни води

През последните години се запазва тенденцията за подобряване на качеството на повърхностните води. Въпреки тази тенденция все още има водни тела определени в риск. Ако не се приложи ИТСП на СИР, повърхностните води ще бъдат положително повлияни вследствие продължаване изпълнението на програми от мерки за достигане на добро екологично състояние в ПУРБ на БД

5.2.2 Подземни води

Без прилагане на ИТСП на СИР до голяма степен ще се запази съществуващото състояние на подземните води, в това число и на минералните води. Очаква се обаче реализацията на ПУРБ да доведе до известно подобряване на количественото и химичното състояние на подземните води.

5.3 Почви

Без прилагане на Стратегията за развитие на СИР, състоянието и качеството на почвите в региона ще запазят сегашното си състояние. Ще бъде избегнато запечатването и унищожаването на почвите на площи попадащи в обхвата на бъдещи инвестиционни предложения, свързани с изграждане на инфраструктура и индустриални зони.

5.4 Ландшафт

Развитие на околната среда без прилагането на ИТСП на СИР би довело до запазване и в някои аспекти до леко влошаване на съществуващото положение и тенденции по отношение на ландшафтите.

5.5 Биологично разнообразие

През последните години в България се забелязва все по-силно желание да се поддържа и възстановява биоразнообразието, за което свидетелстват много стратегически документи на национално и европейско равнище: Оперативна програма „Околна среда“, Национална програма за развитие: България 2030, Национална стратегия за биоразнообразието, Национален план за действие за биоразнообразието, Стратегия на ЕС за биоразнообразието и др.

С постигането на целите, определени в тези стратегически документи, се очаква екосистемите съществено да се възстановят, да се подобри екологичната инфраструктура, да се намали броят на инвазивните чужди видове, да се поддържа благоприятно състояние на видовете природни местообитания и на консервационно значимите растителни и животински видове на местно, биогеографско и национално равнище, което да допринесе за предотвратяване на глобалната загуба на

биоразнообразие. Предвид целите ИТСП на СИР, нейното неприлагане не се очаква да се отрази значително на биоразнообразието.

5.6 Културно-историческо наследство

Без прилагане на Стратегията за развитие на СИР не се очаква промяна в състоянието на културно-историческото наследство. Няма да се осъществят предвидените инвестиции в здравна, социална и културна инфраструктура.

5.7 Материални активи

Без реализацията на ИТСП на СИР се очаква като цяло да продължи тенденцията за влошаване на състоянието на материалните активи. Без наличие на средства по европейските оперативни програми, общините ще имат все по-големи затруднения да покриват текущите си разходи за образование, здравеопазване, култура и социални услуги и вероятността да им останат средства за ремонтни дейности или за инвестиции в енергийна ефективност ще е незначителна

5.8 Население, човешко здраве

Без прилагането на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион, даваща общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона в годините на новия програмен период 2021–2027, ще се запази съществуващото към момента състояние, както по отношение икономическото развитие на региона, така и във връзка с влошените демографски и недотам добри здравословни показатели на населението. Възможно е освен това да продължи и да се задълбочи наблюдаващото се през последните години високо ниво на смъртност в региона, тенденция за застаряване на населението, намаляване на населението в редица от населените места в региона, обезлюдяването на някои населени места, както и на влошаване на възрастовата структура на населението. Няма да се даде възможност за подобряване динамичността на региона в глобален аспект, устойчиво развитие на човешкия капитал, създаване на условия за намаляване на миграцията и подобряване на естествения и механичен прираст на населението. Няма да се осъществят предвидените инвестиции в здравна, социална и пътна инфраструктура, подобряване на образователните възможности, запазване и развитие на човешкия капитал

6 Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати

6.1 Ландшафти и територии от интерес за Общността

В териториалния обхват на СИР попадат следните защитени зони (33) от екологичната мрежа Натура 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие:

Защитени зони за опазване на дивите птици:

- BG0002029 Котленска планина
- BG0002039 Хърсовска река
- BG0002046 Ятата
- BG0002048 Суха река
- BG0002085 Чаиря
- BG0002093 Овчарово
- BG0000156 Шабленски езерен комплекс
- BG0002050 Дуранкулашко езеро
- BG0000191 Варненско-Белославско езеро
- BG0002038 Провадийско-Роякско плато
- BG0002044 Камчийска планина
- BG0002045 Комплекс Камчия
- BG0002060 Галата
- BG0002061 Балчик
- BG0002082 Батова
- BG0002097 Белите скали
- BG0002051 Калиакра
- BG0002115 Било
- BG0002025 Ломовете

Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна:

- BG0000141 Река Камчия
- BG0000132 Побитите камъни
- BG0000432 Голяма река
- BG0000421 Преславска планина
- BG0000279 Стара река

- BG0000149 Ришки проход
- BG0000621 Езеро Шабла - Езерец
- BG0000118 Златни пясъци
- BG0000569 Кардам
- BG0000570 Изворово - Краище
- BG0000572 Росица - Лозница
- BG0000501 Голяма Камчия
- BG0000382 Шуменско плато
- BG0000602 Кабиюк
- BG0000178 Тича
- BG0000608 Ломовете
- BG0000117 Котленска планина
- BG0000104 Провадийско - Роякско плато
- BG0000393 Екокоридор Камчия - Емине
- BG0000133 Камчийска и Еменска планина
- BG0000106 Хърсовска река
- BG0000173 Островче
- BG0000211 Твърдишка планина
- BG0000154 Езеро Дуранкулак
- BG0000116 Камчия
- BG0000622 Варненско-Белославски комплекс
- BG0000102 Долината на река Батова
- BG0000100 Плаж Шкорпиловци
- BG0000103 Галата
- BG0000589 Марина дупка
- BG0000573 Комплекс Калиакра
- BG0000635 Девненски хълмове
- BG0000130 Крайморска Добруджа

- BG0000623 Таушан тепе
- BG0000138 Каменица
- BG0000107 Суха река

Общите цели на опазване на защитените зони за птиците са:

- Опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване в зоната, за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние.
- Възстановяване на местообитания на видовете птици, предмет на опазване в зоната, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Общите цели на опазване на защитените зони за местообитанията са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За всички зони за птиците, както и за някои от зоните за местообитанията има обнародвани заповеди по реда на чл. 12 от ЗБР, където са посочени специфични цели за опазване. Всички потенциални интервенции, произтичащи от ИТСП, следва да се съобразят с тези цели.

6.2 Ландшафти и територии с национален защитен статут

Съгласно публикуваните ГИС слоеве в Регистъра на защитените територии към декември 2020 г, в обхвата на СИР попадат следните защитени територии (ЗТ) по смисъла на ЗЗТ:

Категория „Резерват“:

- КАМЧИЯ
- БУКАКА
- КАЛИАКРА

Категория „Природна забележителност“:

- БЕЛИТЕ СКАЛИ
- ВОДОПАД В МЕСТНОСТТА БОАЗА
- СКОКА
- ГЪРБАВАТА ЧЕШМА
- НАХОДИЩЕ НА БЯЛ ОМАН
- ВОДОПАДИТЕ В МЕСТНОСТТА СИНИ ВИР
- КУЗА- СКОКА
- НАХОДИЩЕ НА УРУМОВО ЛАЛЕ
- ПЕШЕРИТЕ В МЕСТНОСТИТЕ ДОЛНА КАПЛАДЖА И ГОРНА КАПЛАДЖА
- ЧУДНИТЕ СКАЛИ
- ВЕКОВНА ГОРА - ЛЕТЕН ДЪБ
- АЛЕКСАНДРИЙСКАТА ГОРА
- АРБОРЕТУМА
- ДЕРВЕНТСКАТА ПЕЩЕРА
- КОСТАДИН ТЕПЕ
- ПЕЩЕРАТА
- СКАЛНО ОБРАЗУВАНИЕ КОНЯ
- СКАЛНИЯТ МОСТ

Категория „Поддържан резерват“:

- ВЪЛЧИ ПРОХОД
- ДЕРВИША
- КИРОВ ДОЛ
- МОМИН ГРАД
- ПАТЛЕЙНА
- КАЛФАТА
- ВЪРБОВ ДОЛ
- БАЛТАТА

Категория „Природен парк“:

- ЗЛАТНИ ПЯСЪЦИ
- ШУМЕНСКО ПЛАТО

Категория „Защитена местност“:

- АРОМАТНА МАТИОЛА
- БОТАНИЧЕСКА ГРАДИНА - БАЛЧИК
- БЕЖАНОВО
- ЯЙЛАТА
- РАКИТНИК
- ДУРАНКУЛАШКО ЕЗЕРО
- КАНЪОНА
- ИГЛИКИНА ПОЛЯНА
- НАХОДИЩЕ НА БЛАТНО КОКИЧЕ - С. ОСМАР
- БЛАТНО КОКИЧЕ - М. КАЛПУНАР
- ВОДЕНИЦИТЕ
- ГОЛЯМАТА КАНАРА
- ГОЛЯМО И МАЛКО БУЛО
- ГОРСКА БАРАКА
- ДЕБЕЛЕЦ
- КОЗЯ РЕКА
- НАДЕЛЕНОЛИСТНО ВЕЛИКДЕНЧЕ
- ОРЛОВ КАМЪК
- ПЕТРИЧА
- ПОБИТИ КАМЪНИ
- ПРЕГРАДА
- РОЯШКА СКАЛА
- СЛАВЕЙКОВА ГОРА
- СНЕЖАНСКА КОРИЯ
- ТРИЖИЛКОВА МЕТЛИЧИНА

- ТУЛУМОВА ПЕЩЕРА
- ЦАР-БОРИСОВ ЛОПЕН
- ЯТАТА
- СОЛНИК
- МИХОВ ДОЛ
- ПРОБИТИЯ КАМЪК - ЦАР - БОРИСОВИЯ ЛОПЕН
- СУХА РЕКА
- БОЖУР ПОЛЯНА
- ДЕБЕЛЕЦА
- РИМСКИЯТ МОСТ
- ЧЕЛЕКЛИЯТА
- ЧЕРВЕН БОЖУР
- КОНСКИ КЕСТЕН
- ДИВ РОЖКОВ
- МАДАРСКИ СКАЛНИ ВЕНЦИ
- ЛОНГОЗА
- ШАБЛЕНСКО ЕЗЕРО
- ДЪБОВЕТЕ
- ЛИМАН
- ЛОЗНИЦА
- ОРЛОВА МОГИЛА
- РОСИЦА
- ПЕТКА БАЛКАН
- ЧИБУКЛИЯТА
- ДЪБОВЕТЕ
- МОГИЛАТА
- МАРАШКА КОРИЯ
- БЛАТНО КОКИЧЕ

- КАЗАШКО
- МОЧУРИЩЕТО
- АЛАДЖА МАНАСТИР
- УРУМОВО ЛАЛЕ
- СТЕПИТЕ

За всяка от защитените територии има определени режими на управление, с които следва да се съобразят всички потенциални интервенции, произтичащи от ИТСП.

6.3 Зони за защита на водите

Съгласно разпоредбите на чл. 6 от Рамковата директива на водите, се изисква от държавите членки на ЕС да осигурят и изготвяното на регистри за всички зони за защита на водите в границите на всеки отделен район за басейново управление. Изискванията на чл. 6 от РДВ са транспонирани в чл. 119а. ал. 1 от Закона за водите, регламентиращ следните зони за защита на водите:

- територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела по чл. 119, ал. 1. т. 1 и 2;
- водните тела, определени като води за отдих и водни спортове, включително определените зони с води за къпане, съгласно наредбата по чл. 135. ал. 1, т. 7;
- зоните, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително: уязвими зони; чувствителни зони;
- зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми;
- защитените територии и зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване

При определяне на зоните за защита на водите се вземат предвид:

- водоизточниците за собствени потребности на населението в границите на населените места;
- предоставени индивидуални права чрез разрешително за водовземане и ползване на воден обект;
- водни обекти, предоставени за общо водовземане и ползване и принадлежащите земи към тях;
- зони за защита на водите, в частност - водни обекти и водоизточници за питейно - битово водоснабдяване на населението и техните санитарно - охранителни зони;

- естественото състояние на леглата, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици.

Зони за защита на питейните води са териториите, които са определени за защита на водните тела, от които се добива вода за питейно-битови нужди, включително санитарно-охранителните зони, учредени около водохващанията за добив на питейна вода.

Като най-значим проблем за СИР по отношение на питейните води се констатира наднорменото съдържание на нитрати в част от зоните на водоснабдяване. За преодоляването на този проблем е необходимо при планиране на инвестициите в областта на ВиК инфраструктурата приоритетно да се заложат подходящи мерки за изграждане на нови водоизточници, довеждане на вода от други зони на водоснабдяване, където няма отклонения по този показател и др.

6.3.1 Повърхностни води

Черноморски район за басейново управление

Съгласно ПУРБ 2016-2021 г. и Заповед № РД-415/28.04.2004 г. на Министъра на околната среда и водите, в Черноморски район за басейново управление са определени общо 4 броя зони защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, а именно три язовира за питейно-битово водоснабдяване: „Камчия“, „Ясна поляна“, „Тича“ и една река - река Луда Камчия, като на територията на СИР попада единствено яз. „Тича“. В ПУРБ 2016-2021 г. състоянието на тази зона е определено като „добро“. Единственият резервен водоизточник за питейно-битово водоснабдяване на територията на ЧРБУ, е язовир „Георги Трайков“ (Цонево), който не е въведен в експлоатация.

Дунавски район за басейново управление

В ПУРБ 2016-2021 г. са определени общо 72 броя зони защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. От тях само една попада в границите на СИР. Това е яз. Ястребино. В ПУРБ 2016-2021 г. състоянието на тази зона е определено като „добро“.

6.3.2 Подземни води

Черноморски район за басейново управление

В ПУРБ 2016-2021 г. са определени общо 31 броя зони защита на подземни води (ЗЗПВ), предназначени за питейно-битово водоснабдяване. В таблица в Доклада за ЕО е дадена информация за състоянието на ЗЗПВ от Черноморски район, попадащи в СИР съгласно ПУРБ 2016-2021 г. - те са общо 11, като 10 от тях са в „лошо“ състояние, а 1 – в „добро“.

Дунавски район за басейново управление

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. са определени общо 50 броя зони за защита на питейните води (ЗЗПВ), които са всички подземни водни тела в територията на БД, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. В таблица в Доклада за ЕО е дадена информация за състоянието на ЗЗПВ от Дунавски район, попадащи в СИР съгласно ПУРБ 2016-2021 г., - те са общо 4, като 1 от тях е в „лошо“ състояние, а останалите 3 - в „добро“.

6.4 Води за рекреация

Водите за рекреация включват водни тела, предназначени за отдиш, водни спортове и/или води за къпане. Категоризацията на водите за къпане се извършва съгласно Директива 2006/7/ЕО на Европейския парламент за управление качеството на водите за къпане и Наредба № 5 от 30.05.2008 г. за управление качеството на водите за къпане. Там са въведени следните категории за състоянието на зоните за къпане: отлично състояние, добро състояние, задоволително състояние, незадоволително състояние..

Черноморски район за басейново управление

В ПУРБ 2016-2021 г. са определени 43 зони за къпане, попадащи в СИР. По данни на информационната система за водите за къпане на Европейската агенция за околна среда, през 2019 г. 19 от тях са били в отлично състояние, 16 – в добро състояние, 7 – в задоволително състояние и една – в незадоволително състояние.

Дунавски район за басейново управление

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. е определена само една зона за къпане с име „Язовир Пчелина 2” и код BG3242661710017001. Тази зона не попада в СИР.

6.5 Зони за опазване на стопански ценни водни организми

Определянето на този вид зони при актуализацията на ПУРБ, се извършва съгласно изискванията на Закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА), Наредба № 4 от 20.10.2000 г. за качеството на водите за рибовъдство и за развъждане на черупкови организми и утвърдения от Министъра на околната среда и водите Списък на стопански ценни видове риби и други водни организми. ЗРА има за цел е да осигури устойчиво развитие на рибните ресурси, възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми, вкл. развитие на стопанския и любителския риболов и аквакултурите. В ЗРА е регламентирано за стопански риболов да се използва българският участък на р. Дунав и Черно море.

Черноморски район за басейново управление

В таблици в доклада за ЕО е дадена информация за състоянието на 15-те зони за опазване

на стопански ценни видове риби и други водни организми, както и за състоянието на 8-те зони за развъждане на черупкови организми в крайбрежните морски води от ЧРБУ и попадащи в СИР.

Дунавски район за басейново управление

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. са определени общо 39 броя зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми. От тях нито една не попада в СИР.

6.6 Чувствителни зони

Това са територии, обявени за защита на повърхностните водни тела от замърсяване с нитрати, както и други биогенни елементи, от градските отпадъчни води. Водосборните области на определените чувствителни райони трябва да отговарят на изискването за допълнително пречистване на градски отпадъчни води (пречиствателно стъпало за отделяне на азота и фосфора) за населени места с повече от 10 000 еквивалентни жители (ЕЖ).

Черноморски район за басейново управление

Съгласно действащата към момента Заповед № РД 970/28.07.2003 г., чувствителните зони в повърхностните водни обекти в ЧРБУ са: с начало „Черно море, от границата при с. Дуранкулак“ и край „Черно море, до границата при с. Резово“, както и „Всички водни обекти във водосбора на Черно море на територията на Р България“. Според така определените чувствителни зони в ЧРБУ, само водоприемниците извън водосбора на Черно море попадат в нормална зона, а всички останали водоприемници (включително Черно море) са определени като чувствителни зони. В границите на СИР попадат части от следните чувствителни зони:

- BGCSARI05 Водосборен басейн на р. Камчия;
- BGCSARI13 Водосбора на Черно море - крайбрежна линия;
- BGCSARI09 Водосбора на р. Провадийска и р. Девненска;

Дунавски район за басейново управление

Съгласно действащата към момента Заповед № РД 970/28.07.2003 г., чувствителните зони в повърхностните водни обекти в ДРБУ са: с начало „р. Дунав, от границата при с. Ново село“ и край „р. Дунав, до границата при гр. Силистра“, както и „Всички водни обекти във водосбора на р. Дунав на територията на Р България“. Според така определените чувствителни зони в ДРБУ, само водоприемниците в поречие Дунавски Добруджански реки попадат в нормална зона, а всички останали водоприемници са определени като чувствителни зони. В границите на СИР попадат части от следните чувствителни зони:

- BGCSARI14 Водосборен басейн на р. Янтра;
- BGCSARI10 Водосборен басейн на р. Русенски Лом

6.7 Уязвими зони

Това са територии, обявени за защита на повърхностните и подземни водни тела от замърсяване с нитрати от селскостопански източници.

Съгласно действащата към момента Заповед № РД-660/28.08.2019 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници, значителна част от територията на СИР е определена за уязвима зона, както е видно на картата в Приложение 1.2. на доклада за ЕО.

7 Съществуващи екологични проблеми

Основните екологични проблеми и тенденции са разгледани по компоненти, както следва.

7.1 Атмосферен въздух и климат

7.1.1 Атмосферен въздух

Почти всички видове антропогенна дейност водят до промяна на състава на приземния въздушен слой, където живеят хората. Една от основните причини за негативно въздействие върху качеството на атмосферния въздух и създаване на висока степен на замърсеност в световен мащаб е неправилният избор на място за развитие на дадена индустрия.

7.1.2 Климат

Основният източник на емисии на първични ФПЧ10 е битовото отопление с използване на неефективни горивни устройства на твърдо гориво, за които е изчислено, че представляват най-малко 85% от емисиите на ФПЧ10. Транспортът - емисиите на изгорелите газове, има допълнителен принос и може да бъде значим фактор на местно равнище, особено в големите общини. Други сектори, като промишлеността, строителството и изгарянето на отпадъци могат да бъдат допълнителни фактори в конкретни общини, но техният принос на практика не е определящ Климат

Урбанизацията и индустриализацията пряко влияят върху локалните климатични условия, променяйки стойностите на метеорологичните елементи под въздушния купол, който се образува над такива територии. В резултат на неправилни урбанистични

решения и неподходящо планиране се създават неблагоприятни микроклиматични условия и предпоставки за некомфортни условия за живот на населението.

В резултат от топлообмена от бетонни, каменни, асфалтни и други строителни материали и настилки се получава висока степен на топлинно замърсяване.

Негативни промени могат да се получат от влошени условия на аерация (въздухообмен), породени от всички елементи на урбанизацията и индустриализацията, които водят до промяна на ветровите характеристики. Неправилното разпределение на елементите на урбанизацията водят до формирането на зони със преобладаващо затишие и липса на възможност за нормален въздухообмен. В резултат на този факт се създават условия на задържане на замърсители от транспорт и други източници в приземния въздушен слой, имащи пряко отношение към здравето на населението.

По отношение на всички тези проблеми има разработени практически решения, които от години се прилагат по света. Някои от тях се базират на правилния подбор на строителни материали, други на прилагането моделни и експертна оценка на ефекта от въздействието на един или друг вид проекти върху селищната среда и в конкретност върху локалните климатични условия и човешкия комфорт.

7.2 Води

7.2.1 Повърхностни води

Заустването на непречистени битови и промишлени отпадъчни води е основната причина за замърсяването на водите. Основните екологични инфраструктури за опазване качеството на водите - канализация и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) - все още са неадекватни, както спрямо нуждите (на населението, бизнеса и туризма), така и спрямо изискванията на европейското и национално законодателство.

Значимите видове натиск, оказвани върху водните тела, са:

- Значителни точкови източници на замърсяване;
- Значителни дифузни източници на замърсяване;
- Значителни места на водоползване;
- Значителни морфологични изменения;
- Регулация на оттока;
- Други фактори на натиск;
- Климатични изменения.

Следва да се подчертае, че като дифузен източник на натиск се разглеждат и старите все

още действащи или nereкултивирани депа/сметища, неотговарящи на екологичните законови изисквания и създаващи риск от замърсяване на повърхностните води. Тези депа подлежат на закриване и рекултивация - техническа и биологична. След закриването им съответните отпадъци следва да се депонират в регионални депа, които напълно съответстват на екологичните изисквания.

7.2.2 *Подземни води*

Подземните води, макар и в по-малка степен, също се влияят от замърсяванията, постъпващи с отпадъчните фекално-битови и промишлени води в реките и речните корита. Амортизираните канализационни системи и аварията по тях допринасят за постъпване на замърсители в почвите и подземните води.

Замърсители постъпват във водите и от земеделски дейности и животновъдство, свързани с прилагане на торове и препарати за растителна защита, както и от депата (сметищата) за отпадъци, които не отговарят на съвременните нормативни изисквания и добри практики за изграждане и експлоатация на такива обекти.

Съществен екологичен проблем е и състоянието на водовземането: значителни загуби на питейна вода преди достигане до потребителите и използване на питейна вода за промишлени нужди и напояване; ненавременна регулиране на водовземането за задоволяване на обществените потребности и естествените подземни водни ресурси.

Като най-значим проблем за СИР по отношение на питейните води се констатира наднорменото съдържание на нитрати в част от зоните на водоснабдяване. За преодоляването на този проблем е необходимо при планиране на инвестициите в областта на ВиК инфраструктурата приоритетно да се заложат подходящи мерки за изграждане на нови водоизточници, довеждане на вода от други зони на водоснабдяване, където няма отклонения по този показател и др.

7.3 Почви

Основните екологични проблеми и тенденции по отношение на почвите се изразяват най-вече с развитие на проблемите, свързани с почвено уплътняване, запечатване, ерозия, свлачищни процеси, локално замърсяване, засоляване и вкисляване.

При оказване на натиск върху почвената повърхност се получава уплътняване, което променя качествата на почвата като въздейства върху нейните поръзност и пропускливост. Порите се разрушават (слепват) като в резултат на това се нарушава водно-въздушния режим на почвата и респективно количеството на вода и кислород в нея намалява. Почвите са най-податливи на уплътняване, когато съдържанието на вода в повърхностния слой е над пределната полска влагемост. Влажните почви не са достатъчно стабилни, за да осигурят съпротивление на тежестта на селскостопанските

машини и това води до уплътняване.

Почвите се различават по склонност и степен на уплътняване в зависимост от състава и свойствата им, но процеса на уплътняване е най-характерен за почвите с тежък механичен състав – глинести и тежко песъкливо-глинести. Такива са широко застъпените в Южна България смолници и смолничивидни почви с високо съдържание на монтморилонитови глини. В обхвата на СИР попадат главно разновидности на черноземите, които не са силно податливи на уплътняване поради доминирането на илитни глинести минерали, което определя по-добрата водопропускливост на лъсовите черноземите.

Процесът на почвено запечатване се отнася за почви, използвани и трайно застроени за селищно изграждане, промишлено и инфраструктурно строителство, търговски и транспортни участъци, пътна и железопътна мрежа и др. Очаква се през следващите години процесът да е още по-силно изразен поради запазващите се темпове на разрастване на някои селищни структури и развитието на съпътстваща инфраструктура

Почвената ерозия засяга огромни площи от територията на страната. Тя е естествен процес, който е силно зависим от антропогенните фактори. Обезлесяването и прочистването на естествената растителност при реализация на инфраструктурни, промишлени, туристически и др. проекти, интензивното земеделие и липсата на адекватни противоерозионни мероприятия водят до задълбочаване на проблемите, свързани със загуба на ценни почви в следствие на развитието на ерозия. В Североизточен регион по-сериозно е застъпена ветровата ерозия. Свлачищата също са природни процеси и причините за възникването им са свързани със силно пресечения релеф и други специфични геоложки дадености в определени райони, но са и много зависими от дейността на човека в урбанизираните райони.

Като гравитационни процеси, свлачищата са свързани с придвижване на земни маси по различно дълбоки повърхнини. Проявяват се в наклонени терени - речнодолинни склонове, морски брегове, хълмисти земи, периферии на плата, предпланински и планински възвишения. Основни фактори, обуславящи свлачищната активност са бавните тектонски вертикални движения, земетресенията, абразията, ерозията, валежите, колебанията на подземните води и на речния отток, техногенната дейност. Претоварването на горните части на свлачищата е резултат от изграждане на пътни насипи, ново строителство и др. Оводняването на свлачищните склонове се причинява от инфилтрация на атмосферни валежи, неизправни и липсващи канализации, отсечки от водопроводните мрежи, изтичащи води от магистрални тръбопроводи, неправилно отвеждане на повърхностния отток. Сътресения и вибрации се предизвикват от земетресения, щормове, взривни работи, тежки транспортни средства, добивна техника.

На фона на неравномерното териториално разпространение на свлачищата са обособени райони с повишена концентрация на тези явления. Един от тях е Северното Черноморско

крайбрежие.

От Варна до Каварна съществува почти непрекъснатата свлачищна ивица с дължина около 30 km и ширина, достигаща до 2-3 km. Много от свлачищата в този район са древни, с голям площ и дълбочинен обхват, но са в стадий на продължителна стабилизация, без сигнали за съвременна активност. Други обаче са в състояние близко до гранично равновесие и е достатъчен малък допълнителен импулс - оводняване, ерозия, подкопаване или динамично въздействие за активизиране на свлачищния процес. Главните свличания са между гр. Варна и р. Батова, Балчишкия свлачищен район, по-малки свличания се наблюдават южно от гр. Варна, установяват се многобройни разрушения и значителни повреди по сградния фонд, както и панорамни пътища в курортните комплекси по крайбрежието, особено големи са разрушенията в гр. Балчик.

Локалното замърсяване и засоляване на почвите е свързано най-често с транспортната мрежа, складовете за опасни вещества и промишлените предприятия. Проблемите, свързани с транспорта, се изразяват в локални замърсявания с нефтопродукти, засоляване на околните почви в следствие на поддръжката на пътната мрежа в зимни условия и **замърсяване с битови отпадъци**. Всички складове за опасни вещества създават реална опасност за околната среда и населението, а промишлените предприятия са един от основните източници на замърсяване на почвите с тежки метали.

Вкисляването е процес, при който под действие на природни и антропогенни фактори се увеличава съдържанието на киселини в почвата. Реакцията на почвата влияе пряко върху подвижността и усвояемостта на хранителните и нехранителните елементи, а оттам и върху растежа и развитието на растенията. Селскостопанските култури реагират силно на високата почвена киселинност, като най-уязвими са растенията в начален стадий на развитие.

7.4 Ландшафт

При ландшафта има няколко основни въпроса, като липсата на конкретно законодателство, замърсяване на компонентите на ландшафта, промяна на видовете ландшафт, нарушения на ландшафта и визуално-естетично въздействие.

Понастоящем единственият нормативен документ в България, който предвижда опазване и управление на ландшафта, е Европейската конвенция за ландшафта. Липсата на национално законодателство в областта е сериозна пречка за правилната оценка на въздействията върху него и съставните му части и съответно за опазването му. Дейностите по опазване и устойчиво управление на ландшафта следва да бъдат уредени в законодателството.

Строителните дейности за изграждане на нови обекти или за реконструкция и рехабилитация на съществуващи такива, както и полагане на необходимата

инфраструктура, води до запрашаване и замърсяване на отделни компоненти на ландшафта. Замърсителите могат да бъдат прахови фракции с различен произход (естествен или изкуствен), строителни отпадъци и горивно-смазочни материали от превозни средства и строителна техника, битови отпадъци в резултат на човешката дейност и др.

Промяната на съществуващите ландшафти, както и замърсяването им с **отпадъци** има неблагоприятно визуално-естетично въздействие. Създаването на нови видове ландшафт в резултат на изграждане на нови инсталации и влиянието на човека върху териториите също представлява значителен проблем.

Нарушаването на ландшафта може да бъде пряко и косвено. Пряко увреждане на ландшафтните компоненти има по време на строителните работи и рехабилитацията на всички видове обекти в резултат от наличието и използването на строително оборудване на площадката; трябва да се обърне внимание и на визуално-естетичното натоварване на териториите. Косвени промени в ландшафтите се наблюдават в резултат от следните дейности: промени в земеползването, поставяне на заграждения и осветление, промяна в характеристиките на ландшафта в резултат на интензификацията на ползването на терените, ерозията на почвите, влиянието върху ландшафтите в резултат на предложенията за оформянето им. Косвените промени в съставните части на ландшафта са резултат също от изграждането на нови постройки и обекти.

7.5 Биологично разнообразие

Като цяло, усилената урбанизация и презастрояване, интензификацията на транспорта, замърсяването на вътрешните водни басейни и нови територии с промишлени и битови отпадъци и др. са мощни отрицателни фактори, които влияят на изобилното и самобитно биологично разнообразие в България.

Презастрояването или развитието на туристическа и друга инфраструктура в по-чувствителните райони (в т.ч. защитени територии, обекти от Натура 2000, редки и уязвими местообитания и екосистеми като влажни местности, участъци по коритата на реки, гори и др.) става по-сериозен проблем през последните години.

Шосейният транспорт е общ екологичен проблем и отрицателното му влияние върху околната среда конкретно засяга биологичното разнообразие.

Замърсяването на въздуха, особено в големите градове в резултат на интензивното движение на автомобили води до влошаване на средата за живот, оттам до ограничаване на биологичното разнообразие и дори до изчезване на синантропни видове птици и бозайници. Отлагането на замърсители на въздуха е продължаващ проблем за здравното състояние на горите и местата на растителните общности. Той нарушава здравословния баланс на организми или екосистеми пряко или чрез подкисляване на почвите.

Взаимодействието на отложените замърсители на въздуха с листната маса променя хранителния статус на дърветата и засилва податливостта им на болестотворни гъбички или насекоми-вредители.

Общият брой на видовете, които са чужди за България, нараства постоянно от 1900 г. насам. Най-уязвимите местообитания предвид навлизането и натурализирането на чужди растителни видове са тези, създадени от човека, последвани от местообитанията в речните долини.

Безконтролното изхвърляне на строителни и битови отпадъци от граждани и фирми на изходите на населените места, около пътните артерии и замърсяването на зелените площи също е значителен проблем. Това пряко влошава местообитанията, унищожава ценни растителни видове и влияе пряко и косвено на разнообразието на фауната.

Горските пожари са голям проблем за флората и фауната, тъй като те променят всички условия на околната среда, в т.ч. унищожават растителни и животински видове, много от които са редки и ценни, частично или изцяло унищожават слоя от чернозем, създават предпоставки за проникване и развитие на гъбични и други вредни организми, което води до нарушаване на стабилността на екосистемите.

7.6 Културно-историческо наследство

Основните проблеми, свързани с опазването на културното и историческото наследство, могат да се обобщят както следва:

- Недостатъчно съответствие с изискванията за защита и опазване на недвижимите културни ценности по Закона за устройство на територията, Закона за културното наследство, Закона за опазване на околната среда и постановленията към тях; с конкретните правила и норми в общите и подробните устройствени планове относно устройството на териториите с културно и историческо наследство.
- Непредвидени и непредприети превантивни мерки за физическа защита и съхранение;
- Недостатъчност на регулаторните изисквания относно обхвата и съдържанието на устройствените планове и инвестиционните проекти за предвиждане на комплексни мерки за обновяване, възстановяване и опазване на обектите на културното наследство и средата за представянето им от увреждане и унищожаване в резултат на предвидими природни и човешки фактори;
- Работи по съхранение и възстановяване (PCB), които не са изпълнени качествено или с неподходящи за PCB материали, засягащи конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне;
- Неподходящо избрани материали за PCB във връзка с устойчивите и конкретните

условия (микроклимат) в средата на представяне;

- Некомпетентност и импровизации при извършване на текущите ремонтни работи и РСВ в строителните и възстановителни работи на недвижимите културни ценности в тяхната среда на представяне;
- Липса на институционализиран постоянен контрол на промените в параметрите на различните фактори, влияещи на материалните носители и средата на представяне на обектите на културното наследство;
- Непълно изяснени режими за опазване, съхранение и управление на популяризирането на културните ценности;
- Подреждане по приоритет на дейностите, които са рискови с оглед опазването и съхраняването на недвижимите културни ценности и действия за обновяване както на самите ценности, така и на средата на представянето им.

7.7 Материални активи

Макар и да няма достатъчно общодостъпни данни за сегашното състояние на материалните активи е ясно, че обществената и културната инфраструктура се нуждае от основни ремонти (в т.ч. възстановяване на пътната инфраструктура и системи за предотвратяване на бедствия). Предстои още много работа за постигане на европейските стандарти за равнищата на материалните активи.

Културната инфраструктура се сблъсква с липса на средства за поддръжка и развитие. Същото важи и за дълготрайните материални активи с екологично предназначение, като съоръжения и оборудване, необходими за опазване и възстановяване на околната среда и оборудване за наблюдение и контрол.

Материалните активи, имащи пряко отношение към околната среда, като ВиК инфраструктурата и пречиствателни станции за води, депа за отпадъци и др. се нуждаят от реконструкция и модернизация.

7.8 Население, човешко здраве

Основните проблеми на демографското развитие в страната са свързани с ниската раждаемост и високият процент на смъртност, което определя негативния прираст в последните години, в комбинация с продължаващата емиграция на хора в активна възраст (18-50 г.)

От друга страна, с оглед на статистическите данни до 2019 г. заболяемостта на населението като цяло намалява спрямо предишните години, което определя територията като благоприятна в екологично отношение и с добър потенциал за демографско развитие.

8 Цели на опазване на околната среда

В доклада за ОВОС са описани основните цели за опазване на околната среда на международно и национално ниво, които имат отношение към ИТСП на СИР 2021-2027г. и начинът, по който тези цели и съответните екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на ИТСП.

Анализът показва, че:

- ИТСП на СИР 2021-2027 г. съобразява и интегрира в обхвата си целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво, които са относими със Стратегията..
- ИТСП на СИР 2021-2027 г. не влиза в противоречие с целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво.

9 Въздействия върху околната среда

Съгласно чл. 86, ал. 3 т 6 от ЗООС, докладът за ЕО съдържа анализ на: вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт, отпадъци; и връзките между тях тези въздействия трябва да включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици.

Въздействията върху околната среда са оценени както на ниво Стратегически приоритети и специфични цели, така и на ниво цели, мерки и дейности.

9.1 Обобщение на въздействията

От направения анализ на въздействията е видно, че

- на ниво Стратегически приоритети и специфични цели - очаква се реализирането на Стратегическите приоритети да доведе до: устойчива околна среда, усвояване на ресурсите по ефективен и устойчив начин, развитието на „зелена“ икономика и иновативни МСП в областта на нисковъглеродната икономика, редуцирането на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги, опазване и възстановяване на природното и културното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, което ще окаже дългосрочно, положително, постоянно, пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве.
- на ниво цели и конкретни допустими дейности и мерки - очаква се прилагането

на предвидените дейности и мерки да доведе до подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места, посредством поддържане на благоприятна за качеството на атмосферния въздух градска среда, включително зелена инфраструктура, поддържане на зелените площи, почистване на замърсените и лошо поддържани пътни настилки и др., ограничаване на шума от обществения градски транспорт в населените места, подобряване състоянието на зелените градски пространства, подобряване на здравната, социалната и културната инфраструктура и увеличаване на материалните активи, което ще окаже дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве.

Трябва да се отбележи, че при изпълнение на строително монтажните работи при създаване на нови МСП, модерна индустриална инфраструктура, изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони, изграждането на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура, енергийна инфраструктура и ефективност, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда се очаква отрицателно въздействие върху околната среда и населението вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци, но се очаква то да бъде локално, в рамките на строителните площадки и обекти, временно и обратимо и да не е значително. В зависимост от местоположението на съответните индустриални зони, предприятия и пътищата за достъп до тях са възможни локални преки отрицателни въздействия върху населението и околната среда вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци и в етапа на експлоатация.

Това въздействие не може да бъде подробно оценявано на този етап на предвиждания в контекста на Стратегията, но всеки конкретен проект подлежи на процедура по глава 6 от ЗООС (процедура по ОВОС и на процедура по ЕО), както и при необходимост и на процедури по оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, при провеждането на които ще бъдат оценени тези въздействия в детайли и ще бъдат приложени съответни мерки, включително и избор на вариант с най-малко въздействие върху околната среда и населението.

Независимо от това, при прилагането на ИТСР се очаква като цяло положително кумулативно въздействие по отношение на климата, качеството на атмосферния въздух в градовете, водите, състоянието на зелените площи, културното наследство и материалните активи, повишаване нивото на образованието стандарта и качеството на живот и подобряване здравето на населението.

Потенциалните въздействия от инвестиционните дейности, мерки и проекти са обобщени по компоненти по-долу:

9.1.1 Атмосферен въздух и климат

9.1.1.1 Атмосферен въздух

Очаква се дългосрочно, кумулативно, пряко, положително въздействие вследствие намаляване на атмосферното замърсяване, подобряване качеството на атмосферния въздух и редуциране на емисиите на парникови газове - при изпълнение на някои дейности и мерки:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ЦЕЛ 1.1.1. Повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с висока технологична и НИРД интензивност: *мерките усвояване на технологии, подобряващи ресурсната ефективност и високата въглеродоинтензивност на икономиката,*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие - *Мерки за подкрепа за зелена градска инфраструктура, енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3, включваща: Действия за поддържане на благоприятна за качеството на атмосферния въздух градска среда, включително зелена инфраструктура, поддържане на зелените площи, почистване на замърсените и лошо поддържани пътни настилки и др., мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление - поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво, въвеждане на зони с ниски емисии, разширяване на мрежата за централно топлоснабдяване, мерки за подобряване на енергийната инфраструктура и енергийната ефективност, изграждането на регионален газов хъб „Балкан“*
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 - *подпомагане на съвместни трансгранични действия за насърчаване на прехода към кръгова икономика*

Очаква се гореописаните мерки да имат дългосрочни, постоянни, положителни едновременни, преки и косвени, локални и регионални, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздуха и климата.

Всички гореописани цели в Стратегията, отнасящи се до климатичните условия и качеството на атмосферния въздух, приложени съвместно ще имат положителен кумулативен ефект както по отношение чистотата на атмосферния въздух, така и по отношение на локалните климатични условия и глобалния климат.

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи ще има пряко, краткотрайно отрицателно въздействие върху атмосферния въздух, което се очаква да е временно, локално и обратимо, и не се очаква въздействие върху климата – предимно при изпълнение на мерките и дейностите в следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж и СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Инвестиции в образование и умения – мерките за изграждането на нова материална база на предучилищното образование, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, общежития, спортни площадки и салони, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. ЦЕЛ 2.2.1. Достъп до качествени здравни услуги - мярката за подобряване на материално-техническата база, за изграждане на хеликоптерната площадка, инвестиране в специализирани болници и отделения, Цел 2.2.2. Предоставяне на социални услуги. Предотвратяване на рисковете за социално изключване – мерките за изграждане, реконструкция, ремонт и разширяването на достъпни жилища и рехабилитация на прилежащите пространства; за изграждане, реконструкция и модернизация на културната инфраструктура; за изграждане и модернизиране на инфраструктура и оборудване за масов спорт, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура – мерки за изграждане, реконструкция и модернизация на културната инфраструктура и изграждане и модернизиране на инфраструктура за масов спорт
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Бърза и сигурна транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Трансгранично и транснационално сътрудничество – съвместни дейности, насочени към адаптация и смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки, съвместни трансгранични действия за насърчаване на прехода към кръгова икономика,

В етапа на експлоатация на изградените предприятия, индустриални зони, съоръжения при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху атмосферния въздух и климата.

По време на експлоатацията на транспортната инфраструктура се очаква отрицателно въздействие върху въздуха от отделените газове и прах от преминаващите превозни средства, което е краткосрочно, постоянно, обратимо, локално и не се очаква да е значително.

Общото въздействие от прилагането на ИТСП на СИР 2021-2027г. върху въздуха е като цяло положително, дългосрочно и постоянно, локално и регионално.

9.1.1.2 Климат

Очаква се дългосрочно, кумулативно, пряко, положително въздействие вследствие намаляване на атмосферното замърсяване, подобряване качеството на атмосферния въздух и редуциране на емисиите на парникови газове - при изпълнение на някои дейности и мерки:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ЦЕЛ 1.1.1.
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4

Очаква се гореописаните мерки да имат дългосрочни, постоянни, положителни едновременни, преки и косвени, локални и регионални, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздуха и климата.

Всички гореописани цели в Стратегията, отнасящи се до климатичните условия и качеството на атмосферния въздух, приложени съвместно ще имат положителен кумулативен ефект както по отношение чистотата на атмосферния въздух, така и по отношение на локалните климатични условия и глобалния климат.

В етапа на експлоатация на изградените предприятия, индустриални зони, съоръжения при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху атмосферния въздух и климата.

9.1.2 Води

Очаква се дългосрочно пряко, положително въздействие вследствие намаляване замърсяването на повърхностните и подземните води и подобряване на тяхното състояние, предотвратяване на загубите на свежа вода при изпълнение на мерките и дейностите от следните цели:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, ЦЕЛ 1.2.1. Подкрепа за икономика, свързана с морето - *проекти с цел обединяване на междусекторните политики за устойчив „син растеж“*, ЦЕЛ 1.2.2. Устойчиво селско стопанство и активизиране на селските райони - *подобряване на хидромелиоративните съоръжения*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда – *мерки за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура въз основа на РПИП, мерки от ПУРБ за подобряване на състоянието на водите; опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, включително установяване на зони за опазването им в района на съоръженията за водовземане*, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Трансгранично и транснационално сътрудничество - *обмен на добри практики и изпълнение на съвместни мерки, насочени към*

политиките за устойчив „син растеж“, за интегрирано управление на крайбрежните зони, морско наблюдение, намаляване на рисковете и повишаване на ефективността в опазването и използването на ресурсите, в съответствие със съвременните изисквания на Интегрираната морска политика на ЕС

Очаква се положително въздействие и подобряване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване при прилагане на мерките от ПУРБ за подобряване на състоянието на водите; опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, включително установяване на зони за опазването им в района на съоръженията за водовземане, и др.

Очаква пряко и косвено положително въздействие върху водите на Черно море и биологичното разнообразие в него при изпълнение на мярката от

- ЦЕЛ 1.2.1. Подкрепа за икономика, свързана с морето - финансиране на проекти с цел обединяване на междусекторните политики за устойчив „син растеж“, в т.ч. за интегрирано управление на крайбрежните зони; подобряване на инфраструктурата, свързана с развитието на морската индустрия; насърчаване на устойчивото рибарство и опазването на водните биологични ресурси; създаване и развитие на регионални клъстери за морска индустрия; прилагане на екоинновативни технологии във всички сектори на морската икономика.
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Трансгранично и транснационално сътрудничество - за обмен на добри практики и изпълнение на съвместни мерки, насочени към политиките за устойчив „син растеж“, за интегрирано управление на крайбрежните зони, морско наблюдение, намаляване на рисковете и повишаване на ефективността в опазването и използването на ресурсите, в съответствие със съвременните изисквания на Интегрираната морска политика на ЕС.

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж и СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие,
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Инвестиции в образование и умения –, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. ЦЕЛ 2.2.1. Достъп до качествени здравни услуги Цел 2.2.2. Предоставяне на социални услуги. Предотвратяване на рисковете за социално изключване, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Бърза и сигурна транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско

възстановяване и интегрирано развитие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Трансгранично и транснационално сътрудничество

може да имат пряко и косвено отрицателно въздействие върху водите, което се очаква да е краткосрочно, временно, локално и обратимо, като при едновременно осъществяване на строителните дейности това въздействие ще бъде и кумулативно.

В случай, че предвидените за изграждане съоръжения от развитието на регионалната инфраструктура в зависимост от местоположението им, попаднат в райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) или в защитени зони по чл.119а от Закона за водите, то тогава ще се очакват негативни въздействия върху зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона за водите. В етапа на експлоатация на изградените съоръжения / инсталации при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху водите, такива могат да се получат главно в резултат на аварии, щети и/или инциденти.

При избор на подходящо местоположение, добро планиране и изграждане на предвидените в ИТСП на СИР 2021-2027г. съоръжения с оглед избягване засягането на защитени зони по чл.119а от Закона за водите и на РЗПРН се счита, че общото въздействие от прилагането на ИТСП на СИР 2021-2027г. ще бъде положително.

Изграждането и модернизацията на техническа инфраструктура посредством:

- изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура въз основа на РПИП в съответствие с нормативната база, приоритетно в агломерации с над 10 000 екв.ж., а при наличен финансов ресурс и в агломерации с между 2 000 и 10 000 екв. ж.
- мерки от ПУРБ за подобряване на състоянието на водите; опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, включително установяване на зони за опазването им в района на съоръженията за водовземане, и др.
- оптимизирането на събирането и третирането на отпадъци, рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, оказващи непосредствено влияние върху минимизирането на рисковете от дифузни източници на замърсяване на водите.

ще доведат до предотвратяване на загубите на свежа вода и силно постоянно кумулативно дълготрайно положително въздействие за подобряване качеството на водите и на околната среда.

Общото въздействие от прилагането на ИТСП на СИР 2021-2027г. върху водите е като цяло положително, дългосрочно и постоянно, локално и регионално.

9.1.3 Почви

Очаква се вторични, кумулативни, дългосрочни, постоянни, локални положителни въздействия върху почвите от намаляване замърсяването им при реализиране на някои от мерките и дейностите в:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ЦЕЛ 1.2.2. Устойчиво селско стопанство и активизиране на селските райони - *подпомагане на земеделските производители и МСП за по-широко използване на познанията и иновациите; развитие на биологично земеделие; създаване на нови продукти за биоиндустрията, нови биохимикали, биогориво, биофармацевтика и др.*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие - *дейности за модернизиране на селското стопанство, биоизземелие и други дейности, подкрепящи устойчивото селско стопанство, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда - оптимизиране събирането и третирането на отпадъци, рекултивацията на депата за битови отпадъци*

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на предвидените инвестиционни проекти за предприятия, индустриални зони, инфраструктурни проекти към СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2 и СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 може да има пряко и косвено отрицателно локално въздействие, което в зависимост от съответния проект може да е постоянно / временно и необратимо / обратимо, като е възможно. В етапа на експлоатация не се очакват значителни отрицателни въздействия върху почвите.

Общото въздействие от прилагането на ИТСР на СИР 2021-2027г. ще бъде положително.

9.1.4 Ландшафт

Очаква се пряко и косвено положително въздействие върху ландшафта, както и подобряване на визуално-естетическите качества на ландшафта, което ще има пряк положителен кумулативен ефект при изпълнение на някои дейности към:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ЦЕЛ 1.2.2. Устойчиво селско стопанство и активизиране на селските райони
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда - *оптимизиране събирането и третирането на отпадъци, рекултивацията на депата за битови отпадъци, мерки за подкрепа за зелена градска инфраструктура, поддържане на зелените площи*

При всички строителни дейности предимно при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2 и СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 се очаква да има незначителни преки, краткосрочни, временни, локални отрицателни въздействия върху ландшафтите, вследствие тяхното запрашаване и замърсяване. В някои случаи се очаква и допълнителна антропогенизация на ландшафта, което се оценява като дългосрочно пряко отрицателно въздействие.

След влизане в експлоатация на някои от съоръженията – за изграждането и модернизацията на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, рекултивацията на депата за битови отпадъци и други се очакват локални, дългосрочни, постоянни, положителни кумулативни въздействия. Очаква се положително естетическо-визуално въздействие, вследствие подобряване на екологичната обстановка и вписването на обектите, съоръженията и инфраструктурата в околните територии.

Като цяло се очаква превес на положителните въздействия над отрицателните и в този смисъл общото въздействие от прилагането на ИТСР на СИР 2021-2027г върху ландшафтите ще бъде положително.

9.1.5 Биологично разнообразие

ИТСР се очаква да има вторични преки и косвени дългосрочни постоянни положителни кумулативни въздействия върху биологичното разнообразие, при изпълнение на някои дейности към:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. УСТОЙЧИВО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИЯ МЕСТЕН ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ, и по-конкретно: ЦЕЛ 1.2.1. ПОДКРЕПА ЗА ИКОНОМИКА, СВЪРЗАНА С МОРЕТО, при която се предвижда насърчаване на устойчивото рибарство и опазването на водните биологични ресурси, както и прилагане на екоинновативни технологии във всички сектори на морската икономика и ЦЕЛ 1.2.2. УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО И АКТИВИЗИРАНЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ, при която се предвижда подкрепа за развитие на биологично земеделие
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. ГРАДСКО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ, където се предвиждат мерки за подкрепа за зелена градска инфраструктура, биоземеделие и други дейности, подкрепящи устойчивото селско стопанство
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КА ЧЕСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА, вкл. мерки за подобряване управлението на отпадъците,

рекултивация на депа за битови отпадъци, действия за поддържане на благоприятна за качеството на атмосферния въздух градска среда, включително зелена инфраструктура, поддържане на зелените площи, почистване на замърсените и лошо поддържани пътни настилки и др. В областта на биологичното разнообразие мерките са свързани с развитие на мрежата Натура 2000, в т.ч. мерки, насочени към подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания и видове (включително птици), мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие с фокус върху подобряване на екосистемите и екосистемните услуги и осигуряване свързаността на мрежата Натура 2000

Дългосрочните положителни кумулативни въздействия са свързани най-вече с крайните резултати от реализацията на съответните цели.

Тъй като стратегическите приоритети на ИТСР и съответните цели за тяхното постигане включват в голяма степен развитие на инфраструктурата и икономическо развитие, в т.ч. изграждане на нови индустриални паркове, производствени и индустриални зони, създаване на логистични коридори, изграждане на необходими нови връзки в транспортната мрежа и др., в зависимост от същината и местоположението на предвидените дейности може да има преки и косвени отрицателни въздействия върху биологичното разнообразие и в частност върху елементите от националната екологична мрежа. Потенциалните въздействия се очаква да са локални, като могат да бъдат временни и постоянни, краткосрочни и дългосрочни, едновременни и кумулативни, обратими и необратими.

При добро планиране и избор на подходящо местоположение за реализация на съответните проекти с оглед избягване засягането на обекти от националната екологична мрежа се счита, че прилагането на ИТСР няма да окаже значително отрицателно въздействие върху консервационно-значими елементи от биологичното разнообразие. Следва обаче да се обърне особено внимание на целите, свързани с прилагане на мерки за развитие на туризма, както и с тези за разкриване потенциала на река Дунав като основен транспортен коридор, които пряко или косвено има вероятност да засегнат консервационно-значими елементи от биологичното разнообразие. При тяхната реализация трябва да се гарантира запазването на природните ценности и да не се допуска влошаване състоянието на екосистемите, които ги поддържат.

Като цяло, при спазване на описаните в настоящия доклад мерки за изпълнение при прилагането на ИТСР не се очаква значително отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие вследствие осъществяването на ИТСР.

9.1.6 Културно-историческо наследство

При изпълнение на предвидените мерки в

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1 ЦЕЛ 1.2.3. Разнообразяване на регионалния туристически продукт чрез активно устойчиво включване на природното и културното богатство - *предлагане на туристически пакети с възможност за комбиниране на голф, подводна археология и яхтен туризъм, съчетани с посещения за запознаване с културни и природни ценности във вътрешността на региона,*
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура - *мерки, свързани с осигуряване на достъп до културно и природно наследство чрез изграждане, реконструкция и модернизация на културната инфраструктура - театри, музеи и художествени галерии, библиотеки, читалища, включително мерки за подобряване достъпа на лицата в неравностойно положение до културните институции*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие - *адекватно развитие на научните, образователните и културните функции на град Варна, подкрепа за икономически дейности, изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони, спорт, културна инфраструктура, туризъм с прилагането на интегриран подход на планиране и управление на градското развитие и градската среда,*

се очаква дългосрочно, постоянно, пряко и косвено положително въздействие върху културно-историческо наследство. Очаква се въздействие да е локално, като не се очаква кумулативно въздействие

В зависимост от местоположението на предвидените за изграждане инвестиционни предложения за предприятия, инфраструктура, индустриални зони и др. е възможно да бъдат засегнати обекти на културно-историческото наследство. При избор на подходящо местоположение, добро планиране и изграждане на предвидените в ИТСР на СИР 2021-2027г. съоръжения / инсталации с оглед избягване засягането на обекти на културно-историческото наследство и при спазване на изискванията на Закона за културното наследство не се очакват значителни отрицателни въздействия от прилагането на ИТСР на СИР 2021-2027г.

9.1.7 Материални активи

Изпълнението на почти всички стратегически приоритети и специфични цели на ИТСР на СИР е свързано пряко или непряко с подобряване на съществуващите материални активи и създаване на нови такива , при изпълнение на голяма част от проектите и дейности към:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 Развитие на

интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж и СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Инвестиции в образование и умения, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2 Подобряване на достъпа до качествени здравни и социални услуги 2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Бърза и сигурна транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Трансгранично и транснационално сътрудничество

Това означава, че ИТСР на СИР 2021-2027г ще окаже положително, дълготрайно, едновременно и постоянно въздействие върху материалните активи. С изпълнението на ИТСР на СИР 2021-2027г материалните активи като цяло ще се увеличат, съответно се очаква пряко положително кумулативно въздействие в това отношение.

9.1.8 Население, човешко здраве

Прилагането на ИТСР на СИР 2021-2027г. ще допринесе за подобряване на здравно-хигиенните аспекти и средата на живот на населението и се очаква да има пряко и косвено дългосрочно положително въздействие върху населението и човешкото здраве.

Очаква се изцяло положително въздействие по отношение на населението и човешкото здраве в населените места, включени в региона. По-долу са разписани очакваните въздействия на мерките и дейностите, свързани с прилагането на Стратегическите приоритети и специфичните цели.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1:

- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж, включващо повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с висока технологична и НИРД интензивност, развитие на бизнес и индустриална инфраструктура се очаква да имат дългосрочни, постоянни, положителни едновременни, преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. При разнообразяване на регионалния туристически продукт чрез активно устойчиво включване на природното и културното богатство се очаква да доведе до дългосрочно, постоянно, пряко положително въздействие върху населението и подобряване на неговото здраве
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие - при подкрепа за икономика, свързана с морето, се очаква

като цяло дългосрочно кумулативно положително въздействие върху населението в региона, а също така и върху водите и биологичното разнообразие. Очаква се развитието на устойчиво селско стопанство и активизирането на селските райони да доведе до изцяло положително, дългосрочно, постоянно пряко и косвено въздействие по отношение населението, водещо и до подобряване на здравето на населението.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2:

- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1.** Инвестиции в образование и умения - ще допринесе за подобряване достъпа до образование, ограмотяване, основно сред ромското население и други уязвими групи, реализиране на дейности за образователна десегрегация, активно включване на организациите на бизнеса в определянето на изискванията към специфични умения и познания, обучения в съответствие с потребностите на бизнеса на регионално и местно ниво, модернизация на образователната инфраструктура и др, се очаква да доведат до подобряване привлекателността на образователните институции, което от своя страна ще допринесе за повишаване на интереса за образование, съответно повишаване образователното ниво на населението и до дългосрочни, постоянни, положителни, преки и косвени и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.
- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.** Подобряване на достъпа до качествени здравни и социални услуги - очаква се да доведе до подобряване социалния и здравен статус на населението
- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3.** Подобряването на културната инфраструктура – очаква се да доведе до подобряване достъпа до обектите на културни институции и дейности, увеличаване привлекателността на културните ценности и повишаване културата на хората. Обновяването на спортната инфраструктура се очаква да доведе до повишаване на спортната активност на населението, подобряване на здравословното му състояние.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3:

- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1.** Бърза и сигурна транспортна и цифрова свързаност - създаването на оптимални връзки между автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, доизграждането на мрежата от автомагистрали и първокласни пътища, подобряване на транспортната инфраструктура с регионално значение - пътища от 2-ри и 3-ти клас, както и на общинските пътища и осигуряване на добра цифрова свързаност се очаква да доведат до по-добра свързаност на населението, водещо до подобряване на услугите, бизнеса и информираността и от там до дългосрочни положителни преки и косвени, а в

някои случаи и вторични и едновременно кумулативни въздействия по отношение на населението, а в някои случаи и здравето му.

- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2.** Градско възстановяване и интегрирано развитие - Очаква се развитието на Варненската агломерация, съживяването на традиционни и привличане на нови производства, преструктуриране и обновяване на производствените им зони, подобряване на градската структура изграждането на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони, спорт, културна инфраструктура, туризъм да доведе до подобряване на условията за работа и живот на населението. Мерките за интегрирано развитие на малките градове, в това число и осигуряване на равен достъп до здравеопазване, развитие на социални услуги, развитие на подходящ туристически профил и интегрираните териториални проекти се очаква да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични и едновременно кумулативни въздействия по отношение на населението и неговото здраве.
- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3** Запазване и подобряване качеството на околната среда - Мерките за изпълнение на целта устойчива околна среда, включващи изграждане и поддържане на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, оптимизацията на системата за управление на отпадъците и енергийна инфраструктура и ефективност, опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура ще доведат до дълготрайно и постоянно пряко и косвено положително въздействие и в някои случаи вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и околната среда.
- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4** Трансгранично и транснационално сътрудничество Всички мерките за развитие на трансгранично сътрудничество, са с положително косвено, постоянно и дългосрочно кумулативно въздействие върху населението

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на предвидените инвестиционни проекти за предприятия, индустриални зони, инфраструктурни проекти, изграждане и поддържане на техническа инфраструктура при изпълнение на следните цели към стратегическите приоритети:

- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1** Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж и **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2.** Устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие,
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1.** Инвестиции в образование и умения, **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.** ЦЕЛ 2.2.1. Достъп до качествени

здравни услуги Цел 2.2.2. Предоставяне на социални услуги. Предотвратяване на рисковете за социално изключване, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Бърза и сигурна транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Трансгранично и транснационално сътрудничество

се очаква отрицателно въздействие върху околната среда и населението вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци, но се очаква то да бъде локално, в рамките на строителните площадки и обекти, временно и обратимо и да не е значително. В зависимост от местоположението на съответните индустриални зони, предприятия и пътищата за достъп до тях са възможни локални преки отрицателни въздействия върху населението и околната среда вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци и в етапа на експлоатация, но при спазване на нормативните изисквания не се очаква тези отрицателни въздействия да са значителни.

При добро планиране и избягване засягането на обекти, подлежащи на здравна защита, както и при адекватни мерки за предотвратяване / минимизиране на въздействията в етапа на строителство и спазване на нормативните изисквания в етапа на експлоатация на съответните предприятия общото въздействие от прилагането на ИТСР на СИР 2021-2027г ще бъде дългосрочно, постоянно едновременно положително, като се очаква и кумулативно въздействие.

Рискови фактори, свързани с населението и човешкото здраве и свързани с околната среда

В по-горните точки е даден анализ на въздействието върху следните рискови фактори, свързани с околната среда:

- атмосферен въздух,
- питейни води,
- води за къпане,
- почви,
- отпадъци.

По-долу е даден анализ на въздействието върху следните рискови фактори, свързани с околната среда:

- шум, вибрации

- предприятия/съоръжения с висок и нисък рисков потенциал

Шум, вибрации

Изпълнението на всички мерки и дейности, свързани с изграждането на индустриални паркове и зони, предприятия и транспортна и техническа инфраструктура, в следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2.
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1., СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. ЦЕЛ 2.2.1. Цел 2.2.2., СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4

е свързано с генериране на шум а също така понякога и вибрации, чието отрицателно въздействие върху населението е локално, обратимо и не се очаква да е значително.

Изпълнението на всички мерки и дейности, свързани с енергийна ефективност и мерки за подкрепа за зелена градска инфраструктура, енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради, мерки за устойчива градска мобилност, подобряване на екосистемите и екосистемните услуги, развитието на устойчиви системи на градски транспорт, целящи осигуряването на по-качествен и устойчив градски транспорт, подобряване на материално-техническата база на държавните болници, изграждане и модернизиране на инфраструктура и оборудване за масов спорт, изграждане на нова и подобряване на качеството на изградената образователна инфраструктура, изграждане, реконструкция и модернизация на културната инфраструктура, включени в следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Инвестиции в образование и умения СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Градско възстановяване и интегрирано развитие СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда

се очаква да доведат до положително въздействие върху фактора шум вследствие намаляване на нивата на шум в сградите; намаляване на нивата на шума и вибрациите, генерирани при движението на градския транспорт; поглъщане на шума в градските зони и намаляване на неговото ниво при изпълнение на дейностите по изграждане на зелена градска инфраструктура и от там да доведат до положително въздействие върху

населението

Предприятия/съоръжения с висок и нисък рисков потенциал

В случай, че на територията на Североизточен регион се предвижда изграждане на ново или изменения в съществуващо предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, както и при изпълнението на всички мерки и дейности, свързани с изграждането на индустриални паркове и зони, предприятия и транспортна и техническа инфраструктура, в следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2.
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1., СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. ЦЕЛ 2.2.1. Цел 2.2.2., СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4

е възможно отрицателно въздействие върху населението и околната среда.

Поради това е необходимо да се предприемат съответни мерки за намаляване и ограничаване на възможните въздействия, изписани в т. 10.2.

9.1.9 Отпадъци

Изпълнението на всички мерки и дейности, включващи изграждането на индустриални паркове и зони, предприятия и транспортна и енергийна инфраструктура, в следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2.
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1., СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. ЦЕЛ 2.2.1. Цел 2.2.2., СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4

е свързано с генериране на отпадъци и отрицателно въздействие от тях върху населението, а също така и върху и околната среда. Очаква се получаване на предимно строителни отпадъци, чието количество не е значително, очакваното им въздействие е временно и обратимо, тъй като веднага след образуването им ще се събират и извозват съгласно нормативните изисквания и ще се предават за последващо третиране на фирми, притежаващи необходимите разрешителни съгласно Закона за управление на отпадъците.

При изпълнение на мерките, свързани с отпадъците, в следните специфични цели към стратегическите приоритети:

- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.** Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж **ЦЕЛ 1.1.1.** Повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с висока технологична и НИРД интензивност (мярката за усвояване на технологии, подобряващи ресурсната ефективност и високата въглеродоинтензивност на икономиката)
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3** Запазване и подобряване качеството на околната среда (оптимизиране събирането и третирането на отпадъци и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба; продължаване приоритетната рекултивация на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания; действия, насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси)

се очаква положително въздействие върху населението и околната среда вследствие намаляване количеството на отпадъците и оптимизиране събирането и третирането им посредством съвременни технологии.

9.2 Трансгранично въздействие

Съгласно Протокол за стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, е направен анализ и оценка на въздействието на предвижданията на ИТСП на СИР 2021-2027г върху околната среда и човешкото здраве, в т.ч. върху други държави, спрямо критериите за определяне на възможното значително въздействие, представени в Анекс III на Протокола.

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на СИР 2021-2027г по съответните критерии
Съответствие на ИТСП на СИР по отношение на интегрирането на екологични, включително здравни	Въз основа на анализа на предвижданията на ИТСП на СИР 2021-2027г спрямо други съотноситими планове и програми и спрямо

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на СИР 2021-2027г по съответните критерии
съображения, в частност с оглед подпомагането на устойчивото развитие.	националните, европейски и международни документи, поставящи екологични цели, ИТСП на СИР 2021-2027г. съобразява и интегрира екологични, вкл. здравни съображения в частност с оглед подпомагането на устойчивото развитие.
Степента, до която ИТСП на СИР дава рамка за проекти и други дейности или по отношение на разположение, естество, размер и условия на експлоатация, или чрез разпределяне на ресурси.	Стратегическите приоритети, специфичните цели и целите на ИТСП на СИР 2021-2027г определят рамката за развитие на проекти и други дейности, с локален обхват на реализиране на предвижданията, съответно локален обхват на въздействието върху околната среда и човешкото здраве.
Степента, до която ИТСП на СИР оказва въздействие върху други планове и програми, включително онези в йерархията.	ИТСП на СИР 2021-2027г съобразява, произтича, съответства и не влиза в конфликт с националните и европейски стратегически, планови и програмни документи, с които е съотносима (съгласно анализа по т. 3. и точка 8 от Доклада за екологична оценка)
Екологични, включително здравни проблеми, свързани с ИТСП на СИР.	ИТСП на СИР 2021-2027г и нейните стратегически приоритети и специфични цели, са насочени към устойчиво развитие, свързано и с разрешаването на съществуващи екологични и здравни проблеми. При прилагане на съответните смекчаващи мерки не се очаква при реализиране на Стратегията да възникнат екологични или здравни проблеми.
Естеството на въздействията върху околната среда, включително здравните въздействия, като	Като цяло естеството на въздействията при прилагането на ИТСП върху околната среда и здравето на населението се очаква да е

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на СИР 2021-2027г по съответните критерии
вероятност, продължителност, честота, обратимост, величина и разпространение (например географска област или брой на населението, които има вероятност да бъдат засегнати).	положително, дългосрочно, локално и регионално, т.е. облагоденстващо цялото население в региона. Възможни са отрицателни въздействия върху околната среда, населението и човешкото здраве предимно за фазите на строителство на отделните предвидени мерки и дейности, като се очаква те да не са значителни, продължителността им да е малка, да са краткосрочни и като цяло обратими, с локален обхват на въздействие.
Рисковете за околната среда, включително здравето.	При реализирането на ИТСП на СИР 2021-2027г. не се очакват и не се прогнозираат сериозни и значителни рискове по отношение на околната среда и човешкото здраве.
Трансграничното естество на въздействията.	Въз основа на направения анализ на предвидените за реализиране в ИТСП на СИР 2021-2027г. дейности и проекти, не се очаква те да окажат трансгранично въздействие.
Степента, до която ИТСП на СИР 2021-2027г ще засегне ценни или чувствителни области, включително ландшафти с признат национален или международен статут на защитени.	Предвид стратегическата рамка, която задава ИТСП на СИР 2021-2027г на този етап от изготвянето на Стратегията не може да се определи дали ще бъдат засегнати ценни или чувствителни области, включително ландшафти с признат национален или международен защитен статут

Извършеният анализ на ИТСП на СИР 2021-2027г. и предвидените мерки и дейности, не предполагат изпълнението на дейности, които имат потенциал за значително отрицателно трансгранично въздействие върху околната среда и човешкото здраве на

други държави.

В обхвата на ИТСР е предвидено дейностите да се изпълняват в територията на общините в региона.

В Стратегията е включена СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Трансгранично и транснационално сътрудничество, в която са включени мерки за трансграничното сътрудничество

Очаква се всички мерки да доведат до положително пряко и/или косвено въздействие, като се очакват и дългосрочни положителни, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия в границите на общините и на целия регион по отношение на населението, а също така и по отношение на околната среда

Някои от мерките са с директна екологична насоченост, като:

- инвестиране в съвместни дейности, насочени към адаптация и смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки
- разработване на съвместни политики, протоколи, процедури и подходи за предотвратяване на риска и бързо реагиране на потенциални извънредни ситуации
- обмен на добри практики и изпълнение на съвместни мерки, насочени към политиките за устойчив „син растеж“, за интегрирано управление на крайбрежните зони, морско наблюдение, намаляване на рисковете и повишаване на ефективността в опазването и използването на ресурсите, в съответствие със съвременните изисквания на Интегрираната морска политика на ЕС

При прилагането им се очаква да доведат до пряко и косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху околната среда и здравето на населението в региона.

В някои от мерките е предвидено и разработване на съвместни стратегии за териториално развитие с развитие на алтернативни форми на туризъм или съвместно управление на трансгранични защитени територии, общи продукти, услуги или проекти, свързани с историческото, природното и културното наследство, като например

- развитие на алтернативни форми на туризъм с по-висока добавена стойност за социално-икономическото и териториалното развитие на региона
- инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия

Очаква се тези мерки да се прилагат в рамките на региона, но тяхното въздействие, може да надхвърли границите на региона и да доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на околната среда и населението.

Поради гореописаното, по отношение на трансгранични въздействия върху околната среда на други държави, предвижданията на проекта на ИТСП на този етап по характер, същност и мащабност на идентифицираните мерки и дейности по Стратегически приоритети и специфични цели не предполагат възникването на значително отрицателно трансгранично въздействие върху околна среда на други държави.

10 Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от ИТСП на СИР

След преглед на Стратегическите приоритети, специфичните цели, дейностите и мерките на ИТСП на СИР и оценка на очакваните въздействия, се очертават като релевантни следните видове мерки:

10.1 Мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТСП на СИР

Проектът на Стратегията включва необходимите мерки за опазване на околната среда и недопускане на неблагоприятни последици, във връзка с което не са необходими мерки за отразяване в окончателния му вариант.

10.2 Мерки за изпълнение при прилагане на ИТСП на СИР

В настоящия раздел са представени допълнителни мерки за смекчаване на очакваните въздействия от реализацията на ИТСП на СИР 2021 – 2027 г., върху околната среда и човешкото здраве. Мерките са съобразени с резултатите от оценката на възможните значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, идентифицирани в т. 9 на Доклада за екологична оценка и са определени от гледна точка на очакваните резултати от тяхното прилагане.

Като обща мярка за изпълнение при прилагането на ИТСП на СИР 2021 – 2027 г., която касае околната среда и човешкото здраве е необходимо:

- Произтичащите от ИТСП на СИР 2021 – 2027 г. проекти / инвестиционни предложения да бъдат одобрявани само след провеждане на приложимите процедури по реда на Глава шеста от Закона за опазване на околната среда при съобразяване с влезлите в сила ОУП и техните екологични оценки.

10.2.1 Атмосферен въздух и климат

10.2.1.1 Атмосферен въздух

При осъществяване на мерките от ИТСП на СИР 2021 – 2027 г., свързани с транспорт и строителни работи:

- Предвидената извънпътна техника да отговаря на мерките, заложиени Директива 2004/26/ЕО от 21 април 2004 година относно мерките за намаляване на емисиите на замърсяващи газове и частици от двигатели с вътрешно горене, предназначени за извънпътни подвижни машини, а тежкотоварните транспортни средства трябва да покриват изискванията на екологичните стандарти (EURO) за емисии в изгорелите газове от дизелови двигатели – Регламент (ЕО) № 595/2009 от 18 юни 2009 година за одобрението на типа на моторни превозни средства и двигатели по отношение на емисиите от тежки превозни средства.
- Да се осигури ефективен контрол за прилагането на мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата съгласно чл. 70 от Наредба № 1 /2005 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии.
- Работният режим на строителните и транспортни машини да не допуска работа на празен ход на двигателите.

Очаквани резултати: минимизиране на замърсяването на атмосферния въздух и свързаните с него отрицателни въздействия върху здравето на хората и околната среда.

10.2.1.2 Климат

Не са необходими мерки.

10.2.2 Води

С оглед опазване на подземните и повърхностните води се счита изключително важно потенциалните интервенции, произтичащи от ИТСП на СИР 2021 – 2027 г., да се прилагат при стриктно спазване на приложимите разпоредби на Закона за водите (ЗВ) и подзаконовите актове към него и да бъдат съобразени с изготвените за съответните райони на басейново управление Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) и Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН), както и с техните актуализации за периода 2022-2027г., и в частност:

- Дейности, свързани с водовземане и ползване на воден обект, подлежат на разрешителен режим съгласно чл. 44 и чл. 46 от ЗВ. освен в случаите описани в чл. 58 от ЗВ. Разрешителни за водовземане и ползване на воден обект се издават при спазване изискванията на Глава четвърта "Разрешителен режим" и Глава осма "Опазване на водите и водните обекти" от ЗВ и нормативните актове по прилагането му. Освен това, те следва и да бъдат съгласувани за допустимост спрямо екологичните цели и планиваните мерки за постигане добро състояние на водите в ПУРБ, както и спрямо целите на управлението на риска от наводнения и

предвидените мерки в Програмите от мерки в действащите ПУРН, а също и наличните резултати от актуализацията на ПУРН за периода 2022-2027 г.

- Инвестиционните предложения за предприятия, индустриални зони и др. да бъдат в съответствие с приложимите мерки за постигане на целите на опазване на околната среда, включени в Плановите за управление на речните басейни (ПУРБ), като се съобразят зоните за защита на водите, а също и със следните изисквания на ЗВ:
  - ✓ При липса на канализационна система, предвид чл. 132 от Закона за водите, лицата от стопанска дейност, на които се формират отпадъчни води, са длъжни да изградят пречиствателни съоръжения в съответствие с изискванията за заустване във воден обект
  - ✓ При съществуваща канализационна система – да се спазват изискванията на чл. 125 от Закона за водите, че включването на нови количества отпадъчни води, следва да се съобрази с капацитета и ефективността на съществуващата канализационна система;
  - ✓ Да се спазват забраните на чл. 146 от Закона за водите за застрояване в заливаемите тераси на реките и сервитута на хидротехническите съоръжения;.
- При прилагането на ИТСР на СИР 2021 – 2027 г. да се спазват съответните забрани и ограничения в поясите на СОЗ, регламентирани в Наредба № 3/16.10.2000г. на МОСВ, МРРБ и МЗ (ДВ. бр. 88/2000г.) за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.
- В случай, че предвидените за изграждане съоръжения от развитието на регионалната инфраструктура в зависимост от местоположението им, попаднат в райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) или в защитени зони по чл. 119а от Закона за водите, то тогава ще се очакват негативни въздействия върху зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите “. За да не се стигне до негативни въздействия както върху зоните за защита на водите, така и върху водните обекти, в случай, че такива съоръжения ще бъдат изградени в РЗПРН, следва да се има предвид обхвата на заливане при трите вероятностни сценария - веднъж на 1000, 100 и 20 години, съгласно картите на заплахата от наводнения и при необходимост да бъдат планирани допълнителни мерки за подобряване на защитата им и опазване на водите от замърсяване. При планиране на мерките може да се ползва Националният каталог

от мерки за управление на риска от наводнения.

- При избор на местоположение на проекти / инвестиционни намерения да се вземе предвид разположението на влажните зони, включени в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022.
- Всички дейности, засягащи води и водни обекти, следва да се изпълняват съгласно получено Разрешително за водовземане и/или ползване на воден обект по реда на Закона за водите.
- В съответствие с разпоредбите на чл. 116 от Закона за водите, всички води и водни обекти следва да се опазват от замърсяване и увреждане. При разработване на проектите и изпълнението на ИП да се предприемат мерки за недопускане влошаването на екологичното и химичното състояние на повърхностните води, и количественото и химичното състояние на подземните води. Необходимо е за всяка отделна дейност да се разглеждат всички възможни негативни въздействия върху повърхностните и подземни води в детайли, както и да се съгласуват със съответната БД;
- При разработване на проектите и изпълнението на ИП да се вземат предвид заложените в ПУРБ цели за опазване на водните тела, върху които попада територията на ИТСР на СИР, както и програмите от мерки за предотвратяване и намаляване на значителни вредни въздействия върху повърхностните и подземни води;
- При разработване на проектите и изпълнението на ИП да се вземат предвид определените райони за оценка и дескриптори в Морската стратегия на Р България, както и програмите от мерки към нея. Да се предвидят конкретни мерки за недопускане или намаляване на отрицателните въздействия, от гледна точка на постигане на целите и мерките за постигане на добро състояние в Морската стратегия 2016-2021 г.
- При планиране на инвестиции в областта на ВиК инфраструктурата приоритетно да се зложат подходящи мерки за зоните на водоснабдяване, където качеството на водата не отговаря на нормите (най-често по показател „нитрати“). Такива мерки могат да бъдат изграждане на нови водоизточници, довеждане на вода от други зони на водоснабдяване, където няма отклонения от нормите и др.
- За опазване на подземните води от замърсяване се прилагат разпоредбите на чл. 46, ал. 2 и чл. 118а, ал. 1, т. 2, 3, и 4 от ЗВ: „т. 2 - обезвреждането, включително депонирането на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземните води; т. 3 - други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води; т. 4 - използването на

материали, съдържащи приоритетни вещества, при изграждане на конструкции, инженерно-строителни съоръжения и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води".

- За недопускане и предотвратяване на замърсявания и аварии, по отношение на повърхностните и подземните води е необходимо спазване на изискванията на чл. 131 от ЗВ: „При аварийни случаи, създаващи предпоставки за замърсяване на водите, собственикът или лицето, експлоатиращо обекта - източник на замърсяване, включително и насипища, е длъжно да вземе необходимите мерки за ограничаване или ликвидиране на последиците от замърсяването съгласно предварително изготвен аварийен план и незабавно да уведоми басейновите дирекции и органите на Министерството на вътрешните работи.
- С цел защита на крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата да се изпълняват разпоредбите на чл. 134 от ЗВ, като не се допуска: депониране и третиране на отпадъци; строителство на стопански и жилищни постройки; миенето и обслужването на транспортни средства и техника;
- Съгласно чл. 143 от ЗВ - За защита от вредното въздействие на водите се забранява - съхраняването или складирането на материали, които в значителна степен биха увеличили унищожителната сила на водата при наводнения.
- Съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за водите, основен принцип при отношенията, свързани със собствеността върху водните обекти е упражняването на собственост без да се допуска нарушаване на целостта и единството на хидроложкия цикъл и на природната водна система
- За дейности, попадащи в имоти, които граничат или са в близост до воден обект - Черно море е необходимо е да се спазват съответните забрани и ограничения произтичащи от Закона за устройство на Черноморското крайбрежие (ЗУЧК), относно заустването на отпадъчни води. Да не се възпрепятства свободния достъп до водния обект - Черно море.
- Да се спазват забраните и ограниченията на чл. 11, ал. 2 и чл. 10. ал. 2 от ЗУЧК;
- Стриктно прилагане на Правила за добра земеделска практика за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, утвърдени със Заповед № РД09- 565/16.07.2020 г. на министъра за земеделието, храните и горите.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия върху водите и свързаните с тях негативни последици за околната среда и човешкото здраве.

10.2.3 Почви

- Да не се допускат течове на горива и масла от строителната и транспортна техника, използвана за осъществяване на дейностите по прилагане на ИТСП на СИР 2021 – 2027 г..

Очаквани резултати: предотвратяване на почвеното замърсяване и на произтичащите от това негативни последици за околната среда.

10.2.4 Ландшафт

Не са необходими допълнителни мерки

10.2.5 Биологично разнообразие

- В проектите за изграждане на нови предприятия, индустриални зони и др. да се разгледат алтернативи за разполагането им извън защитени зони (Натура 2000 места), защитени територии (ЗТ по смисъла на ЗЗТ) и други чувствителни зони и да се избере най-щадящата алтернатива по местоположение с оглед предотвратяване / свеждане до минимум на потенциалните въздействия.
- При доказана необходимост от осъществяване на проекти / инвестиционни предложения в защитени зони, да бъде проведена процедура по оценяване степента на въздействие (оценка за съвместимост).
- Произтичащите от ИТСП проекти / инвестиционни предложения следва да се изготвят така, че да са в съответствие с режимите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ и в съответствие с режимите на защитените зони от Натура 2000 по смисъла на ЗБР.
- При произтичащи от ИТСП инвестиционни намерения, свързани със строителство в защитени територии по ЗЗТ и защитени зони по ЗБР, периодът на строителните работи да е извън чувствителните периоди на опазването в тях животински видове (размножаване, хибернация).
- При реализация на проекти за развитие на туризма, както и на такива за разкриване потенциала на река Дунав като основен транспортен коридор да се гарантира запазването на природните ценности и да не се допуска влошаване състоянието на екосистемите, които ги поддържат.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия върху биологичното разнообразие и елементите от националната екологична мрежа.

10.2.6 Културно-историческо наследство

За да не се допусне увреждането на културни ценности се счита за наложително:

- Провеждане на теренни издирвания на археологически обекти (недеструктивен метод) в потенциалните площадки за изграждане на нови проекти / инвестиционни предложения
- При регистриране на археологически обекти, предприемане на съответните действия съгласно разпоредбите на Закона за културното наследство (ЗКН)
- При изграждане на нови обекти да се упражнява наблюдение от археолози по време на изкопните дейности, съгласно изискванията на чл. 161, ал. 2 от ЗКН.

Очаквани резултати: предотвратяване на потенциалното увреждане на обекти от културно-историческото ни наследство

10.2.7 Материални активи

- Своевременна рехабилитация на елементи от пътната инфраструктура, увредени във връзка с реализацията на ИТСП на СИР 2021 – 2027 г.

Очаквани резултати: възстановяване на състоянието на материални активи, засегнати от реализацията на ИТСП на СИР 2021 – 2027 г.

10.2.8 Население, човешко здраве

- При планиране и изпълнение на проекти / инвестиционни предложения, местоположението да е съобразено с очакваните емисии на вредности в околната среда и наличието на обекти, подлежащи на здравна защита, зони и територии, в които са разположени такива обекти.
- В случай, че на територията на Североизточен регион се предвижда изграждане на ново или изменения в съществуващо предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, както и при планирането на нови строежи, включително изграждането на транспортни пътища, жилищни райони, обекти с обществено предназначение в близост до съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, където разполагането или нови строежи може да бъде източник или да повиши опасностите или последствията от възникване на голяма авария в тези предприятия/съоръжения, е необходимо:
  - осигуряването на безопасни разстояния на предприятието и/или съоръжението до жилищни райони, обекти и площи с обществено предназначение, зони за отдих и където е възможно, големи транспортни пътища;
  - поддържане на безопасни разстояния на предприятия и/или съоръжения с

нисък или висок рисков потенциал или други подходящи мерки до райони с особена природозащитна чувствителност или интерес и обекти на културно-историческото наследство в околностите на предприятия, когато е целесъобразно, с цел тяхното опазване;

- предприемане на допълнителни технически мерки за ограничаване на рисковете за човешкото здраве, околната среда и имуществото, в случай на съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък и висок рисков потенциал.
- Недопускане надвишаването на нормативните изисквания за пределно допустими норми по отношение на качеството на околната среда и човешкото здраве, вкл. и наднормено шумово замърсяване в районите на здравно-защитени обекти.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия върху населението и човешкото здраве.

11 Описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау

Нулевата опция, която се дефинира като “съществуващо състояние”, представлява алтернатива в съответствие с Директива 2001/42/ЕО и е разгледана в раздел 5 от настоящия документ (Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ИТСП на СИР).

С цел подобряване качеството на документа по отношение на околната среда като обратна връзка към екипа, разработващ ИТСП на СИР, е разгледана възможността за предложения за нови формулировки на Стратегическите приоритети, специфичните цели и целите на ИТСП на СИР. След направения анализ бе установено, че не е необходимо да се предлагат нови формулировки.

На базата на информацията, изложена в ИТСП на СИР може да се дефинират следните алтернативи:

- Алтернатива 1 „Нулева алтернатива”: Продължение на настоящите процеси и тенденции на развитие, без прилагане ИТСП на СИР
- Алтернатива 2: Развитие при условие, че се прилагат мерките и дейностите, предложени в ИТСП на СИР

От направеното сравнение между Алтернатива 1 „Нулева алтернатива” и Алтернатива 2

„Развитие при условие, че се прилагат мерките и дейностите, предложени в ИТСП на СИР.” е видно, че:

- Алтернатива 1 е неприемлива, тъй като ИТСП на СИР е изискуем документ, съгласно Закона за регионалното развитие
- Алтернатива 1 не е препоръчителна и от гледна точка опазването на околната среда и човешкото здраве, тъй като от направените анализи и оценки в доклада за екологична оценка ясно се вижда екологичната насоченост на Алтернатива 2 и ИТСП на СИР, като се доказва, че същата ще допринесе за устойчиво развитие чрез прилагане на предвидените допустими дейности, към съответните стратегически приоритети и специфични цели.
- С изпълнението на Алтернатива 2 се осигурява пълно съобразяване и изпълнение на екологичните приоритети на Национална програма за развитие: България 2030.

Окончателният проект на ИТСП на СИР ще представлява изискваната от Директива 2001/42/ЕО алтернативна опция.

Не са срещнати непреодолими трудности при изготвянето на настоящия доклад за ЕО.

12 Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСП на СИР

Към т.6 на проекта на ИТСП на СИР са представени индикатори за наблюдение, като конкретни индикатори за оценка на изпълнението са представени в таблица.

Част от посочените индикатори са насочени именно към наблюдението и контрола на въздействието на ИТСП върху околната среда, като тези, включени към:

Постигане на равен достъп до качествено образование, здравеопазване и социални услуги. Социално включване и изписани по-долу:

- Легла в болници, центрове за долекуване и домове за медико- социални грижи - брой

Както и към *Териториално развитие и сближаване*:

- Рехабилитирана и реконструирана пътна мрежа с регионално и местно значение - km
- Население с подобрен транспортен достъп в %

Предвид направените прогнози на въздействието на Стратегията върху околната среда и човешкото здраве, считаме, че няма необходимост от допълнителни мерки по наблюдение и контрол, които да бъдат включени в ИТСП на СИР.

Предлаганите мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на ИТСП и съответните индикатори са представени в следващата таблица.

Таблица 2 - Мерки за наблюдение по време на прилагане на ИТСП и индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда

Мярка по наблюдение и контрол	Индикатори	Източник на информация
<i>Специфична цел 1.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда и адаптация към настъпилите неблагоприятни климатични изменения от Приоритет 1</i>		
Изпълнение на мерки в защитени зони от мрежата „Натура 2000“ от Националната рамка за приоритетни дейности за Натура 2000 (НРПД) - за периода 2021-2027 г., планирани за съответния регион.	Площ на природни местообитанията и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им (в хектари)	Управляващите органи, съгласно планирания източник на финансиране в НРПД 2021-2027 г.;
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура		
Изградена и реконструирана културна инфраструктура	Изградена културна инфраструктура – бр. Реконструирана културна инфраструктура – бр.	НДА към НИНКН; Регионален исторически музей
Изградена и модернизирана инфраструктура и оборудване за масов спорт	Изградена инфраструктура и оборудване за масов спорт – бр. Модернизирана инфраструктура и оборудване за масов спорт – бр.	Бенефициенти РИОСВ, Еколог на съответната община Общински администрации
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда		
Изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура въз основа на РПИП.	Изградени/рехабилитирани външни водопроводи – км; Изградени/рехабилитирани пречиствателни станции за питейни води - бр.; Доизграждане/рехабилитация на водопроводни мрежи - км; Изградени/рехабилитирани канализационни мрежи - км; Изградени/рехабилитирани пречиствателни станции за отпадъчни води - бр.;	Бенефициенти РИОСВ, Еколог на съответната община Общински администрации
Повишаване на нивата на рециклиране на отпадъци, чрез разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и инсталации за третиране на	-въведени системи за разделно събиране- бр.; -изградени инсталации за предварително третиране и инсталации за третиране на	Бенефициенти РИОСВ, Еколог на съответната община, Общински

Мярка по наблюдение и контрол	Индикатори	Източник на информация
биоразградими отпадъци. Извършване на рекултивация на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания	биоразградими отпадъци - бр.; -извършени рекултивации на депа за битови отпадъци - бр.	администрации
<i>Специфична цел 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда от Стратегически приоритет 3: Териториално развитие и сближаване и осигуряване на устойчива околна среда</i>		
Реализиране на мерки по адаптация към климатичните промени в секторите "Градска среда", "Води", "Транспорт", "Селско стопанство", "Гори" от Националната стратегия за адаптация и План за действие към нея*	бр. мерки	Бенефициенти; Еколог на съответната община; Общински администрации;

*<https://www.moew.government.bg/bg/klimat/meidunarodni-pregovori-i-adaptativa/adaptaciya>

13 Заключение

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г е с пряка екологична насоченост и залегналите в нея Стратегически приоритети и специфични цели ще допринесат за подобряване качеството на живот на хората, както и за подобряване състоянието на околната среда в региона.

В резултат на направения анализ може да се обобщи, че предвидените с ИТСП на СИР Стратегически приоритети и специфични цели и предвидените дейности за реализирането им са допустими за осъществяване, предвид изискванията за опазване на околната среда.

При направеното сравнение на съответствието на предложените с ИТСП на СИР 2021-2027 г Стратегически приоритети с приоритетите на Национална програма за развитие: България 2030, изискванията за опазване на околната среда и осигуряване на устойчиво развитие на региона е установено, че като цяло се очаква предлаганите Стратегически приоритети и специфични цели да допринесат за постигане на осите за развитие и национални приоритета на НПП БГ 2030. От направеното сравнение с други стратегии, планове и програми, е установено, че като цяло ИТСП на СИР се очаква да допринесе за постигането им.

От направения екологичен анализ се вижда, че ИТСП на СИР ще окаже предимно положително, дългосрочно, постоянно въздействие върху околната среда. По време на изпълнение на някои от дейностите, свързани със строителство на предприятия, индустриални зони, транспортна и техническа инфраструктура, ще се наблюдават предимно отрицателни въздействия, а по време на експлоатацията им – предимно положителни въздействия. Необходимо е инвестиционните проекти да се осъществяват

при строго съблюдаване на екологичните изисквания, като за предотвратяване и максимално ограничаване на възможните отрицателни въздействия са предвидени съответните мерки, както и индикатори за мониторинг в доклада за ЕО, които да следят тенденциите по отношение на въздействието на ИТСП на СИР върху околната среда и човешкото здраве. Най-благоприятен от гледна точка на опазване на околната среда е разгледаният подробно в доклада за екологична оценка вариант на ИТСП на СИР поради което го препоръчваме за съгласуване.

Цялостното въздействие на ИТСП на СИР се очаква да бъде положително, поради произтичащите от осъществяването на Стратегията комплексни и дългосрочни положителни резултати по отношение на развитието на региона, водещи до предотвратяване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда.

При осъществяването на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, а се очаква прилагането ѝ да доведе до комплексно положително въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве на регионално и национално ниво, при спазване на мерките, предложени в доклада за ЕО.

14 Приложения

- Приложение 1: Картен материал